

Mlašč tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK XIV./ŠTEVILKA 27

CELOVEC, DNE 2. JULIJA 1964

CENA 2.— SILINGA

Narodu dobre učitelje!

Te dni je odslovlilo celovško učiteljske svoje letošnje maturante in maturantke. Vsega skupaj je bilo usposobljenih za poučevanje na koroških ljudskih šolah 128 učiteljev in učiteljic. Vsekakor precejšnje število. Kljub temu pa smo tudi na Koroškem zelo zaskrbljeni zaradi učiteljskega naraščaja. Ne pozabimo, da se mora šolstvo iz leta v leto izboljševati. Vseposvoda je cilj višje organizirana šola in se mu je treba čim bolj približati. To pa je možno le, ako so na razpolago primerni prostori, moderna šolska poslopja ter seveda učiteljstvo. Vrh tega predvideva nova avstrijska šolska zakonodaja tudi deveto šolsko leto. To se pravi, da bodo obiskovali učenci osnovno šolo devet let, da bo obsegala sedanja glavna šola pet namesto štiri razrede ter bo tudi srednjim šolam, ki jih imenujemo po novem višje šole, dodan en razred. Tako bodo morali obiskovati učenci, ki so vstopili preteklo šolsko leto, torej jeseni lanskega leta v gimnazijo, to devet let. Rabili bomo torej tako na ljudskih kot tudi srednjih oziroma višjih šolah več učiteljev in profesorjev. Zato smo tembolj veseli dejstva, da je bilo usposobljenih letos na učiteljsku tudi dvanajst fantov in deklet za dvojezični pouk.

Čim so pred letom 1938 učitelji na splošno morali zelo dolgo čakati, preden so mogli nastopiti svojo službo, danes ni več tako. Po zrelostnem izpitu ima mladi maturant možnost, da takoj zaprosi za učiteljsko službo. Navesti more glede nastavitve celo svoje želje, predvsem okraj, v katerem bi hotel poučevati. Vsaj glede okraja skuša šolska oblast tudi že mladim učiteljem ustreči ter jim omogočiti, da se pri svojem delu od vsega početka dobro počutijo. Učitelji, ki imajo usposobljenostni izpit za dvojezične šole, pa so napram drugim še v toliko na boljšem, ker dobé takoj službo na dvojezičnem ozemlju, to se pravi, v njih najbližji domovini.

Treba pa je tudi poudariti, da so se začele plače učiteljstva bistvene izboljšale. Učitelj danes ni več oseba, ki bi bila gmotno zapostavljena, nasprotno se država zaveda svojih dolžnosti do vzgojiteljskega stanu. Ko bodo zapustili prvi absolventi nove Pedagoške akademije, ki bodo začele delovati v Avstriji od leta 1968 naprej, pa bodo plače učiteljev še bolj dvignili, saj to drugače tudi ni mogoče. Ako je šolanje učiteljstva daljše, potem mora biti temu primerna tudi plača. Na splošno so po vaseh tudi stanovanja učiteljev v dobrem stanju, v kolikor stanujejo v uradnih stanovanjih. Znano je, da se tozadevno občine dandanes že precej trudijo. To tudi zaradi tega, ker želijo v posameznih občinah pritegniti učiteljstvo za javno delo, predvsem kulturno in politično. Tako čakajo mlade učitelje vseposvoda nove in lepe naloge, kar velja še prav posebno za službo med našim ljudstvom, ki si želi z narodom tesno povezanih učiteljev. Torej bo treba tudi v bodoče polagati čim večjo pažnjo na učiteljski naraščaj.

Od lanskeletnih maturantov slovenske gimnazije jih je vstopilo pet na učiteljske. V enoletnem tečaju abiturientov in abiturientk so se pripravljali z veliko ljubeznijo in resnostjo na svoj bodoči poklic. Sedaj so dokončali svoj študij ter je doseglo od lanskeletnih sedemnajstih slovenskih maturantov že pet svoj cilj, štiri dekleta in en fant. Zelo smo tega veseli. Tako vsak vidi, da je možno s pridnostjo tudi v kratkem času doseči lep, nadvse spoštovan in idealen poklic.

Tudi v prihodnjem šolskem letu bodo sprejemali na celovškem učiteljsku spet maturante raznih srednjih šol, bodisi gimnazij ali trgovskih akademij. V enoletnem

Južni Vietnam v veliki nevarnosti

Ameriška artilerija bo podprla boj proti Vietkongu — Letalske sile naj bi odločile vojno

Predsednik Združenih držav Amerike Johnson je izdal navodila, kako zaustaviti prodiranje Vietkonga v deželi. Dejal je, da bodo tamkaj ZDA uporabile silo, ki je potrebna za ohranitev svobode njihovih prijateljev.

Istočasno bodo ZDA južnovietnamske letalske sile pojačile, da bi tako mogle uspešno uničevati komunistična oskrbovalna oporišča. V Združenih državah Amerike so prišli do prepričanja, da domača južnovietnamska vojska sama ne bo kos partizanskemu načinu bojevanja.

Združene države so pozvale svoje zaveznike, da podprejo južnovietnamsko vlado v boju proti Vietkongu. Ta poziv je našel pri teh le malo odmeva.

V Saigon je prispel do sedaj oddelek 25

pionirjev novozelandske vojske. Tudi vlade Japonske, Formoze, Filipinov, Južne Koreje in Sijama premišlujejo, na kakšen način naj bi pomagale.

Filipini nameravajo poslati sanitetne oddelke, pionirje, tehnične in strokovnjake, ki bi pripravljali vojaške za psihološki način bojevanja. Japonska bo poslala medicinsko in tehnično pomoč. Formoza hoče dati poljedelske pridelke. Južna Koreja pa bo poslala sanitetni oddelek.

Do sedaj sta poslali vojaštvo samo Avstralija in Nova Zelandija.

Radio Hanoi je v svoji vsakodnevni oddaji poročal, da obvlada Vietkong praktično dve tretjini Južnega Vietnama. Tako ni več nobene natančne bojne črte med vladno vojsko in uporniki.

S koncerta celovških srednjih šol

Dragocena glasbena vzgoja na naših srednjih šolah

Na predlog strokovnega nadzornika za glasbo dr. Smidta je omogočil deželni šolski svet koncert celovških srednjih šol, ki je bil pretekli četrtek v Domu glasbe v Celovcu.

Nastopajoča mladina srednjih šol je na tem koncertu dokazala javnosti učne uspehe v predmetu glasbe.

Nastopili so zbori in instrumentalne skupine, ki so s svojim petjem in igranjem navdušili množestveno poslušalstvo, tako da so lahko glasbeni učitelji in učenci ponosni na tako lepo uspeli večer.

Koncert srednješolske mladine je tudi izpričal, da je koroška mladina tudi v plehkem, materialističnem času v veliki meri ohranila nadarjenost in izobraževalno zmožnost za glasbene vrednote.

Na koncertu celovških srednjih šol je nastopil tudi zbor slovenske gimnazije pod vodstvom prof. dr. Franceta Cigana in dosegel brez dvoma najlepši uspeh. To je dokazal tudi najbučnejši aplavz, ki so ga bili

deležni mladi pevci in pevke za svoja pevska izvajanja.

Še prej pa so za uvod v zborovsko petje slovenske gimnazije naši mladi, nadobudni instrumentalisti „Veseli študentje“ (klarinet, trobenta, pozavna, kitara, harmonika in petje) zaigrali tri vesele narodne viže z ognjevitim tempom in igralsko spretnostjo.

Sledil je nastop izbranega mešanega zbora — okoli 80 najboljših pevcev, ki je najprej zapel dve nemški pesmi: „Musica die ganz lieblich Kunst (Johann Jepp) in pa „Ehre und Preis“ J. Seb. Bacha. Ubrano je zvenela mogočna peteroglasna fuga in zapustila pri občinstvu močan vtis.

Sledile so tri slovenske pesmi, izmed katerih je najbolj ugajala pesem „Jaše k nam Zeleni Jurij“, ki jo je komponiral Rado Simoniti, šesteroglasna pesem iz sodobne, moderne slovenske glasbene literature.

Pa tudi pesem „Nedeljski jagri“ — tekst Franca Ledra-Lesčjaka, uglašil pa jo je Luka Kramolc, je žela nedeljeno priznanje. Pri tej pesmi se je posebno odlikoval sed-

OBJAVA

Na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti prvi dan velikih počitnic, to je 11. julija, ob 8. uri.

Učenec mora predložiti letno spričevalo, katero bo dobil na svoji šoli 10. julija.

Prijave naj bodo izvedene do 1. julija. Potrebni so:

1. rojstni list;
2. dokaz avstrijskega državljanstva;
3. uspešno končana 4. šolska stopnja.

Šola, katero učenec sedaj obiskuje, pošlje popis učenca direktno na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Glede sprejema v višje razrede pa je potreben osebni razgovor v šolski pisarni.

Na dan izpita morajo imeti učenci v šolskem poslopu copate.

Ravnateljstvo

mošolec Jožko Kovačič s svojim odličnim solom.

Kot zadnjo je zapel zbor Ciganovo „Danes je jasen dan“, na besedilo Lovra Kaslja.

Petje slovenskih pesmi je presenetilo množestveno poslušalstvo na koncertu, saj so jih pa tudi zapeli z živahno interpretacijo, pri čemer sta se lepo združevala razcvetajoča zvočnost in mladostna svežina glasov izbranega mešanega zbora.

Koroške srednje šole so presenetile predvsem z mladinskim orkestrom, ki ga je vodil prof. Rudolf Scherzer. Klasična in realna gimnazija pa je nastopila z mešanim zborom ter se predstavila z vrsto zares lepo zapetih pesmi, med katerimi je posebno ugajala „Mit Lieb' bin ich umfangen“. Tudi ta zbor je vodil prof. Scherzer.

Nato je sledil nastop komornega kvarteta realke in realne gimnazije. Profesorju Striederju ter izvajalcem samo častitamo k uspehu. Enako zboru deklishe gimnazije pod vodstvom prof. Helmuta Wulza.

Sledil je odlični mešani zbor celovškega učiteljskega pod vodstvom profesorja dr. Fheodoroffa. Predvsem je pri tem zboru presenetila dobra interpretacija.

Realka je nato izvedla nekaj lepo uspelih narodnih plesov s spremljavo šolskega orkestra.

Na koncert celovških srednjih šol sme biti Koroška ponosna.

K R A T K E V E S T I

● V mestu Cincinnati v Združenih državah so se rodili četvorčki, vsi fantje. Vsi so zdravi in zdravniki upajo, da bodo ostali pri življenju. Starši so dali četvorčkom imena po štirih evangelistih Matej, Marko, Luka in Janez.

● V dunajski policijski kaznilnici se je poročil 37-letni kaznjenec, ki pa se je moral po ženitvi zopet posloviti od svoje 21-letne ženske. Za svatovsko gostijo je bila jetniška hrana: kuhana solata z grahamom.

● S 14. nadstropja dunajskega krožnega stolpa je skočil iz nepojasnjenega razloga ravnatelj tajnik Heinrich M. (56) in je bil na mestu mrtve.

● Nobene rešitve ni bilo za znanega dunajskega rešilnega zdravnika dr. Franza Leopolda, ki je osebno rešil neštetim ponesrečencem življenje. Ko je prihitel nekemu pijancu na pomoč, ga je ta sunil v želodec. Dr. Leopolda so morali zato operirati na želodcu, a brez uspeha. Umrli je komaj 43 let star. Zdravnik je zaslovel po svoji metodi vdihavanja v ponesrečenčeva usta. Na ta način je oživil že sedem na videz mrtvih ljudi.

● Zastopnik Kitajske na poštenem svetovnem kongresu Shang Hun-tsai je podlegel na Dunaju srčni kapi. — Soproga maroškega zastopnika pa je rodila na Dunaju deklico.

KOROŠKA DIJAŠKA ZVEZA

Vsi koroški Slovenci

NA PROSLAVO

550-LETNICE USTOLIČENJA

KARANTANSKIH KNEZOV V SLOVENSKEM JEZIKU

v nedeljo, dne 12. julija 1964, ob pol 3. uri popoldne v veliki dvorani Delavske zbornice v Celovcu.

Sodelujejo: Pevski zbor Koroške dijaške zveze, ansambel „Veseli študentje“, igralska skupina iz Gorice in folklorna skupina iz Trsta.

Predprodaja vstopnic v pisarni Krščanske kulturne zveze, Celovec, Viktringer Ring 26, in pri odbornikih KDZ, Völkemarkter StraBe 5.

študiju in šolskopraktičnem šolanju jih bodo na zavodu pripravljali na naloge sodobnega učitelja. Vrh tega pa bodo sprejeli tudi ob koncu tega šolskega leta na učiteljsku spet precejšnje število fantov in deklet v Muzično-pedagoško gimnazijo. Upajmo, da bo med sprejetimi dijaki in dijakinjami tudi zadostno število kandidatov z znanjem obeh deželnih jezikov. Zato moramo poskrbeti iz leta v leto tudi sami s tem, da se prijavi čimveč naših fantov in de-

klet na učiteljske, bodisi po dovršeni ljudski šoli, glavni šoli ali pa po četrtem letu gimnazije. Možnosti je torej veliko. Vzgoja naroda je končno odvisna v prvi vrsti od dobrih učiteljev, tako laikov kot duhovnikov. Tudi dandanes narod z velikim spoštovanjem zre na svoje vzornike iz vrst duhovniškega in učiteljskega stanu, zavedajoč se, kaj jim dolguje in kaj je končno prav od njih odvisno tudi v bodoče: usoda naroda.

Politični teden

Po svetu ...

PRED 50 LETI V SARAJEVU

Te dni se je vse domače in svetovno časopisje bolj ali manj na dolgo in široko razpisalo o krutem umoru pred 50 leti v Sarajevu — nekateri bolj, drugi manj objektivno.

Dne 28. junija 1914 (na dan sv. Vida po pravoslavnem koledarju) — bila je nedelja — so padli usodopolni strelji na ulicah Sarajeva, glavnega mesta Bosne, katere je sprožil iz revolverja mladi dijak Gavril Princip na avstro-ogrškega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo soprogo Zofijo.

Petdeset let je pravzaprav že precej dolga doba — posebno v današnjem hitro bežečem času. Le zelo malo od tedaj pri atentatu navzočih je danes še med živimi. Teh pet desetletij pa je hkrati tudi kratka doba; če upoštevamo, da obsegajo čas, v katerem smo morali doživeti dve strašni svetovni vojni, ki sta poleg povzročene neizmernega materialne škode zahtevali nad 23 milijonov človeških žrtev.

Zanimivo je ugotoviti, da vkljub temu, da je od sarajevskega atentata preteklo že petdeset let, zgodovinarji in politiki še vedno niso zmožni takratnih okoliščin in daljnosežnih posledic pravilno, objektivno oceniti in prikazati. Kajti nihče ne more biti kriv in vsak je — pravijo eni in drugi — delal in ukrepal „po svoji najboljši vednosti in vesti“. Kako je potem vkljub temu prišlo do izbruha prve svetovne vojne? Kajti pisci svetovne zgodovine v tem slučaju ne morejo tako lahko najti pravega krivca, kot jim je to možno dokazati za drugo svetovno vojno Adolfu Hitlerju!

Naj še omenimo, da so nekateri časopisi — tudi avstrijski — vedeli v zadnjih tednih ponovno o velikih pripravah v Sarajevu za proslavo tega proslulega atentata, ki naj bi potekala v nekem revanšističnem in sovražnem smislu. Po nedeljskih večernih poročilih avstrijskega radia pa posnemamo, da je bila vsa proslava organizirana in izvedena v skromnem, ozkem obsegu — brez kakih hujšakajočih dodatkov!

POMPIDOU — DE GAULLOV NASLEDNIK?

V smislu do sedaj veljavnih določil francoske ustave in po dosednji praksi je v slučaju, če je francoski državni predsednik nenadoma umrl ali mu je bilo iz katkega drugega razloga onemogočeno vršiti državniške posle, prevzel začasno vodstvo države vsakokratni predsednik senata (točasní je Monnerville). Po novih določilih, kot si to želi državni predsednik general de Gaulle, pa naj bi v takem slučaju avtomatično prišel na njegovo mesto točasní ministrski predsednik Pompidou.

Ce bo do te izpremembe res prišlo, bodo v tem slučaju odpadle predsedniške volitve in bo naslednik potrjen kratko malo z ljudskim glasovanjem. Šele po sedmih letih bo potem prišlo do novih, rednih volitev, pri katerih bi lahko nastopilo več kandidatov za mesto državnega predsednika. Seveda pa bo moral to ustavno izpremembo predhodno odobriti francoski narod ali tudi parlament.

ZBLIZANJE MED FRANCIJO IN JUGOSLAVIJO?

Louis Joxe, minister v francoskem vladnem kabinetu, je te dni uradno obiskal Jugoslavijo. Politični opazovalci pripisujejo temu obisku precej važnosti in vidijo v njem novo politično potezo generala de Gaulle nasproti vzhodnoblokovskim državam. Pri tem namreč hkrati ugotavljajo, da je to prvi poveljni uradni obisk katkega francoskega ministra v Jugoslaviji, čeprav je predsednik Tito uradno obiskal Francijo že pred osmimi leti.

Kot glavni namen sedanjega poseta ministra Joxe-a v Jugoslaviji sicer navajajo podpis francosko-jugoslovanske pogodbe o medsebojnem kulturnem udejstvovanju, dejansko pa je bil ta obisk precej obširnejši, saj se je razgovarjal tudi z jugoslovanskim zunanjim ministrom Popovićem in še z nekaterimi drugimi politiki. Bil je tudi na obisku pri predsedniku Titu na otoku Brionih. Podpisana kulturna pogodba predvideva ustanovitev mešane (francosko-jugoslovanske) komisije za vodstvo kulturne izmenjave na področju šolstva, literature, umetnosti in kulturnih ustanov.

V istih dneh je bila v Beogradu tudi francoska gospodarska delegacija z namenom, da razširi in poglobi francosko-jugoslovanske odnose na gospodarskem in tehničnem področju.

KENNEDYJEVA ZAOBLJUBA URESNIČENA

Pokojni ameriški predsednik John Kennedy si je postavil za eno svojih najvažnejših nalog, da na zakonski podlagi pribori vsem rasam

severnoameriškega naroda — torej tudi črnem — popolno enakopravnost z belci. V ta namen je bil že pred več kot enim letom izdelan zakonski osnutek o odpravi rasne diskriminacije, katerega je pokojni predsednik Kennedy v lanskem juniju predložil senatu v obravnavo.

Te dni je bil predmetni zakonski osnutek ponovno pred senatom. Po daljši razpravi ga je senat — točno eno leto potem, ko mu ga je predsednik Kennedy predložil v odobritev — dokončno odobril v svojem zgodovinsko pomembnem glasovanju z veliko večino glasov, in sicer s 73 proti 27. Ta novi zakon prepo-veduje rasno diskriminacijo in na ta način odpira pot dejanski enakopravnosti za ameriške nebelce tudi v javnem življenju in v vseh javnih lokalih. Zanimivo je, da je senator Barry Goldwater, ki ima do sedaj največ izgledov, da postane kandidat Republikanske stranke pri prihodnjih (novembrskih) volitvah ameriškega predsednika, glasoval proti odobritvi omenjenega zakona, kar mu bo izgleda, da postane ameriški predsednik, verjetno precej poslabšalo.

Zakon o odpravi rasne diskriminacije bo prišel še enkrat v formalno odobritev pred poslansko zbornico, nakar bo postal dokončno veljaven.

ITALIJSKA VLADA ZOPET V OSTAVKI

Pretekli petek so bile v italijanskem parlamentu med proračunsko debato na dnevnem redu tudi državne podpore zasebnim šolam, ki jih večinoma vodijo razna verska združenja. Levo usmerjena koalicijska vlada pod vodstvom predsednika Mora je predlagala, naj parlament odobri zvišanje teh podpor za 150 milijonov lir (pribl. 37 milij. šilingov). Parlament pa je pri glasovanju odklonil predlog z 228 proti 221 glasovom. Do tega poraza je prišlo, ker je Morovo vlado pustil del koalicije „na cedilu“ in sicer Nennijevi socialisti, socialni demokrati in republikanci.

S tem je bila izrečena nezaupnica vladi pod predsedniškom Alda Mora, ki je še isti dan šel

sk državnemu predsedniku Segni-ju in mu javil ostavko vlade, katera je bila imenovana šele pred približno 6 meseci. Odstop Morove vlade so posebno komunisti, a deloma tudi skrajni desničarji (neofašisti) z neprikritim veseljem pozdravili. Politični opazovalci obžalujejo ta odstrop posebno še zato, ker je Italija točasno v eni najbolj resnih gospodarskih kriz, iz katere trenutno še ni videti pravega izhoda.

PEKING PROTI INDIJI

Listi komunistične Kitajske so ostro napadli nastopno izjavo novega min. predsednika Shastrija, ki se je v svojem nastopnem govoru izjavil za ohranitev smernic pokojnega predsednika Nehruja v pogledu vodenja zunanje politike, trdeč, da je Nehru bil proti pogajanju za ureditev odnosov s Kitajsko.

Nekateri politični opazovalci so mnenja, da so vodje komunistične Kitajske sami proti pogajanju in da nimajo namena izpremeniti politike nasproti Indiji. Izgleda, da tudi predsednik Shastri ne bo imel lahkega stališča nasproti Rdeči Kitajski.

Medtem je Peking začel tudi z očiščevalno akcijo v sosednjem Tibetu, kjer so odpoklicali generala Tsha Ko-hwaja, ki so ga osumili, da simpatizira s Sovjetsko zvezo. Ista usoda je doletela še nekatere druge funkcionarje.

POZIV JUŽNOTIROLCEM K ENOTNOSTI

Pred dnevi je Južnotirolska ljudska stranka (SVP) imela v Boznu svoj 16. redni občni zbor, na katerem so delegati volili nov odbor. Za predsednika je bil za prihodnja tri leta ponovno izvoljen dr. Silvius Magnago, za prvega podpredsednika dr. Friedl Volgger, za drugega dr. Alfonz Benedikter, za tretjega pa inž. Alojz Pupp kot zastopnik Ladincev (Retoromanov).

Ob koncu zborovanja je podpredsednik dr. Volgger pozval vse delegate in hkrati celotno južnotirolsko prebivalstvo k enotnosti. Če južnotirolski narod sedaj v teh važnih dneh ne bo med seboj enoten, ga nihče ne bo jemal resno — „niti tu v deželi niti v Rimu ali na Dunaju, še manj pa v New Yorku!“ je zaključil svoj temperamentni govor. Zares posnemanja vredno!

... in pri nas v Avstriji

SKRAJŠAN VOJAŠKI ROK — DRAŽJI?

Pretekli teden je novi finančni minister dr. Wolfgang Schmitz v tem službenem svojstvu prvič obiskal Koroško. Ob tej priliki si je ogledal in dal pojasniti različna pereča javna dela in probleme na Koroškem, med drugim zlasti cestne zadeve.

Na tiskovni konferenci mu je bilo med drugim stavljeno tudi vprašanje, da li bi predstavljal znani načrt državnega tajnika v obrambnem ministrstvu dr. Rösch-a, predvidevajoč skrajšanje obveznega vojaškega roka od dosedanjih devet na šest in pol meseca, manjše stroške kot do sedaj. Minister dr. Schmitz je izjavil, da sicer zveni neverjetno, a da bi skrajšanje vojaški rok dejansko bil dražji kot pa dosedanjí, ker bi v tem slučaju morali namestiti v vojaško službo civilne osebe in tudi vojaške (orožne) vaje, predpisane v slučaju skrajšanega roka bi povzročile precej visoke stroške. Letno bi vse to pomenilo zvišanje vojaškega proračuna za okoli 500 milijonov šil.

PONOVA KRIZA V DRŽAVNI OPERI

Na Dunaju kot tudi po vsej Avstriji traja že več dni precejšnje razburjenje, ki ga je povzročil umetniški vodja Dunajske državne opere in znani dirigent Herbert Karajan. Ta mož je že nekajkrat v zadnjih letih razburil in spravil v zadrego dunajske mestne in vladne očete kot tudi kulturne kroge zaradi svojih izrednih zahtev v tej ali oni obliki. O aferi se je na žalost precej razpisalo tudi svetovno časopisje.

Pred dnevi pa si je dovolil še nekaj posebnega: prosvetnemu ministrstvu kot nadzornemu organu Državne opere je kratko malo stavil ultimát, da ne prestopi več praga tega poslopja, ako ne bo operni ravnatelj dr. Hilbert takoj odpuščen. Ker je Karajan dosedaj povzročil že več opernih kriz, govorijo o njem ironično, da je on sam njih režiser in glavni igralec; hkrati označujejo njegovo službeno vodstvo v Operi kot diktatorsko. Večina je tudi mnenja, da dobiva vsa afera nekaj politični priokus. Kajti nekateri časopisi hočejo delati skrivnega tem nezdravim razmeram v Državni operi tudi prosvetnega ministra, kar pa ne odgovarja dejstvu.

V dunajskih kulturnih in političnih krogih z obžalovanjem ugotavljajo, da nihče

ne namerava odrekati Karajanu njegove izredne dirigentske oz. umetniške zmožnosti, da pa so njegove ponovne zahteve (zlasti finančnega značaja) na daljšo dobo nevzdržne in so, kot je prej omenjeno, povzročile že več kriz v Državni operi. Posebno ostro kritizirajo zlasti izven Dunaja njegove izredno drage uprizoritve kake opere (uprizoritev ene ali druge opere z le maloštevilnimi ponovitvami je pod njegovim vodstvom stala nad milijon šilingov, kateri gredo iz žepov davkoplačevalcev in seveda ne iz Karajanovega!).

Nekateri pa kritizirajo tudi napačno politiko okoli vodstva Državne opere in pravijo, da je zgrešeno, graditi vse umetniško ustvarjanje tako rekoč le na eno osebo, kot da bi ta bila nenadomestljiva. Vprav v tej napačni politiki je dirigent Karajan dobival stalno potuho in pobudo za svoje prekomerne zahteve in za svoje nad vsemi „zvzvišeno“ obnašanje, misleč, da si lahko v svoji prešernosti dovoli vse, kar se mu zljubi.

Zadnja Karajanova afera se marsikomu zdi nerazumljiva tudi zaradi tega, ker je znano, da je šele pred dobrim letom začel popolnoma složno sodelovati z ravnateljem dr. Hilbertom. V potrdilo, da obstaja med njima popoln sporazum, sta se tedaj pred javnostjo celo bratsko objela, hoteč s tem pokazati, da je takratna operna kriza dokončno rešena. — Da, da, je pač hudo, če ljudje v svojem preobilju ne vedo, kaj bi počeli in nad kom bi še svojo „sitnost stresali“!

KAJ PA CENE?

Ko bo eden ali drugi prebral ta naslov, si bo mislil: „Mogoče pa nas bo urednik le enkrat razvedril z novico, da se je indeks cen znižal!“ Na žalost vam, dragi bravci, ne moremo postreči s tako veselo novico. Kajti ponovno moramo iz uradnih statistik ugotoviti, da so se cene večini potrošniških predmetov od letošnjega maja na junij ponovno nekoliko dvignile (največji porast je pri prehrani in sicer od 117,1 na 119,2 — torej za 2,1 točk).

Res bi bil že skrajni čas, da odgovorni činitelji temeljito proučijo našo gospodarsko politiko in ukrenejo vse potrebno proti neupravičenemu naraščanju cen, če hočejo, da ne bo med narodom nezadovoljstvo še bolj naraščalo!

SLOVENC

doma in po svetu

Revija „Jezik in slovstvo“

Revija Jezik in slovstvo, ki pred nedavnim ni imela prav lahkega življenja in je po prvi številki tudi menjala urednika (sedaj je glavni in odgovorni urednik dr. Bratko Kreft), je prispela do svoje 4.-5. številke. V njej objavlja Janko Jurančević razpravo o Vuku Stefanoviču Karadžiću, Boris Urbančič o novem pravopisu, Bratko Kreft o Krleži in Cankarju, France Bezlaj podaja nekaj misli o etimologiji, Tomo Korošec piše o imenu Slovenec, France Jesenovec o govoru slovenskega otroka, Berta Golob pa o interpretaciji poezije. Objavljenih je še nekaj ocen in poročil ter več zanimivih in poučnih zapiskov, med katerimi je tudi ne posebno koristna polemika med Toporišcem in Kaleničem. — Urbančičev prispevek Naš novi pravopis je zanimiv.

Dve duhovniški smrti

Od šmarnic se je vračal s podružnice č. g. Jože Erman, župnijski upravitelj v Cerkljah ob Krki, star 46 let, da opravi še tretjo sv. mašo tisti dan. Zadel je z mopedom ob tovorni avto in nato umrl v brežiški bolnišnici. Gorečega dušnega pastirja je pokropilo nad 4000 duš in 35 duhovnikov. — V ljubljanski bolnišnici je zatisnil oči č. g. dr. Ivan Veider, v starosti 68 let. Bil je svoj čas tudi spirital pri uršulinkah. Poznan je bil kot umetnostni zgodovinar. Veliko je študiral tudi slovensko svetnico sv. Hemo in o njej napisal lepo knjižico. Pobrila ga je rakova bolezen.

Folklorna skupina France Marolt na turnejo

Reprize za študente in profesorje ljubljanske univerze, ki jih je priredil APZ „Tone Tomšič“, pričajo o zares velikem zanimanju študentov in profesorjev za nastope Akademikovih skupin. Za le vreme dovolilo samo nekaj repriz. Folklorna skupina France Marolt ne bo mogla ponoviti programov, ker se odpravlja na turnejo po Nizozemskem, Belgiji in Zahodni Nemčiji.

Razstava slik iz 16. in 17. stoletja

V koprskem muzeju so odprli razstavo slik, ki so nastale na slovenski obali v 16. in 17. stoletju. Dvainpetdeset razstavljenih del je last koprškega in piranskega muzeja ter tamkajšnjih cerkva. Razstava bo dprta do 10. oktobra.

Film o lipicancih

V Lipici snemajo film „Počitek v Lipici“. Film o znamenitih belih konjih bosta posnela v koprodukciji Triglav film iz Ljubljane in Hirsch film iz Münchena.

Lipica ima velike načrte

Kraj Lipica pri Postojni v Sloveniji — znamenita konjarna belih konj, ustanovitelj avstrijski dvor — bo postala prava velika turistična vaba. Zgradijo nameravajo campinge (= prostor za šotorjenje, hotele, konjska dirkališča. Turisti bodo tudi imeli možnost jediti na lipicancih.

Verjetno mislijo tudi na konjska tekmovanja po vzorcu slavne dunajske jahalne šole. Pet do šest dobrih jezdecov nameravajo izobraziti v avstrijskem glavnem mestu.

Ti načrti zanikajo poročila, po katerih bi naj konjarno Lipico odpravili.

Nizozemska kraljica

je podelila našem rojaku Jožku Resniku iz Hoensbroeka, dolgoletnemu rudarju in društvenemu delavcu na Nizozemskem, svoje odlikovanje za človečanske zasluge med vojno in po vojni. To je prvi slovenski rojak na Nizozemskem, ki je prejel tako odlikovanje. Podelitev je izvršil krajevni župan s tem, da je g. Resniku pripel odlikovanje na prsi v imenu kraljice in mu čestital. S tem so bili počaščeni tudi vsi Slovenci na Nizozemskem.

Od sile je močan in gibčen

sin slovenskega rudarja na Nizozemskem Martin Poglajen. Nedavno je v Berlinu odlično nastopil v športni panogi „judo“. Dosegel je 2. mesto med evropskimi prvaki. Prekosil ga je samo nizozemski prvak, ki je pa za 50 kg težji od njega.

Duhovniške novice iz Ljubljane

Generalni vikar ljubljanske nadškofije dr. Stanko Lenič je postal prošt ljubljanske stolne kapitlje, profesor msgr. dr. Vilko Fajdiga pa stolni kakanik. — Papeška kongregacija za semenišča in univerze je odobrila imenovanje patra dr. Vigilijsa Alta, kapucina, za profesorja cerkvenega prava na ljubljanski bogoslovni fakulteti, dr. Vekoslava Grmiča pa za profesorja dogmatike.

Dosedanji kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, Franc Oražem, je odšel za prefekta v malo semenišče v Vipavo. Za kaplana pri Sv. Petru v Ljubljani je prišel Alojzij Lamovšek, doslej kaplan v šenčurju pri Kranju.

Veliki pedagog in filozof F. W. Foerster

Ob 95-letnici njegovega rojstva so na Dunaju osnovali „Društvo prijateljev Friedericka Wilhelma Foersterja“ v Avstriji.

Slavnostni govor je imel dr. Josef Görlich „Friedrich W. Foerster — Življenje za mir in človečanstvo“.

Tudi mi koroški Slovenci se pridružujemo temu slavu, kajti znanstvenik je to zaslužil, saj je bil zmerom prijatelj slovanskih narodov in se je zavzemal za njih pravično rešitev.

F. W. Foerster je v začetku junija letos dopolnil 95 let življenja.

Po promociji je šel v Anglijo in v Ameriko. Pozneje se je usposobil za predavatelja na visoki šoli v Zürichu. Potem je postal profesor pedagogike na dunajski univerzi. Med prvo vojno je ostro nastopil proti vojni politiki nemške vlade.

Sedaj živi kot pisatelj v Zürichu v Švici.

Jubilant ni zaslovel le kot etik in politik, temveč tudi kot pedagog. Ves njegov etični, politični in pedagoški nazor izvira iz globokega vira, iz krščanstva. Cilj vzgoje mu je Kristus, ki daje z besedami „Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle“ trdno gotovost. V Kristusu je hrepenenje nasičeno in napolnjeno do večnih in nevarljivih globin.

Po Foersterju imamo pač estetsko kulturo, razumen šport, delovno kulturo in kulturno erotiko. Toda kljub temu puščamo svoje učence brez vodstva skozi globoko spoznavanje življenja, brez spoštovanja do resnice. Značajnosti ne vzgajamo. „Kje je zanosita veličina ideala, ko pa je vsaka navedba le časovni produkt, ki zamre s časom?“ Če ne pozna nova pedagogika višjih idealov kot svojo vzgojno merilo, potem pač manjka tudi vpogleda v zakone in moči človeške narave. Zdi se, da poznamo moči vnanje narave; pač pa nam manjka pogleda v duševnost. Ne poznamo pravih metod, da bi odprli človeško notranjost. Ne poznamo pravzroka vseh duševnih bolezni, ki je ravno izvirni greh.

Foerster poudarja, da moderna pedagogika, ki ne računa z dejstvom izvirnega greha, ne pride do pravega temelja neznačajnosti. **Osnovne resnice duševnega življenja doumemo le s pogledom v lastno in tujo dušo.**

Foerster postavlja tri zahteve za vso uspešno pedagogiko:

1. Najvišji cilj vse vzgoje mora biti univerzalen in jasen. Neomajen vzor vzgoje je Kristus. Vzgojni cilj, ki je v Kristusu, je

jasen. V človeku je vse preveč „vsečlovečanskega“. Današnja vzgoja je enostranska. V krščanstvu je spojeno samoutrjevanje in samozatajevanje. Tako je krščanski značaj harmonična skladnost dveh načinov bistva.

2. Vzgojitelj ne sme biti samo idealist, ampak tudi realist. Foerster hoče združiti idealizem in realizem. Realistični pogoj vse vzgoje zahteva, da vzgojitelj pozna človeško naravo.

3. Vzgojitelj ne sme pozabiti samovzgoje. Edino to, kar bo vzgojitelj oblikoval v sebi, to bo tudi oblikoval v gojencu.

Vsa izobrazba naj služi tvorbi značaja (Charakterbildung). Najvažnejše sredstvo pri tvorbi značaja je Foersterju disciplina. Temeljno vprašanje discipline je po njem problem „pokorščine in svobode“, ki jo ne smemo več smatrati kot povsem nekaj nasprotnega, pač pa kot medsebojno dopolnilo. Kajti disciplina je pot do samoobvladovanja.

Slavni gledališki igralec Hans Moser — umrl

V starosti 84 let je umrl v petek, 18. junija v svojem domačem mestu Hans Moser, najbolj priljubljeni ljudski igralec nemške govoreče gledališča in filma. Ze od maja je bil priključen na bolniško posteljo. K sreči Moser do zadnjega trenutka svojega življenja ni čutil bolečin.

Če človek prekorači 80. leto starosti, nas zadenejo taka poročila navadno pripravljene. Pravzaprav se je mož še kar dobro držal, je rečeno potem, kar zveni mnogo manj spoštljivo, kot je bilo mišljeno. No, in potem govorimo nekaj o pokojnem, hvalimo njegove vrline in poveličujemo njegove slabosti. Mogoče še kdo stakne kako veselo storijo iz njegovega osebnega srečanja z rajnim in potem preidemo, če mogoče čim hitreje preko tega k drugim stvarim, češ: „Življenje zahteva pač svojo pravico.“

Tokrat pa je bilo čisto drugače in sicer tako, kot bi nekomu nenadoma in nepričakovano umrl njegov bližnji sorodnik.

Bližnji sorodnik — ali ni bil? Sitnež, črnogled, godrnjač družine Avstrijcev, praded z zlatim dunajskim srcem, ki je čisto drugačen kot je v resnici. Zmerom godrnja in išče dlako v jajcu, in če jo najde, je do smrti žalosten, ker je pač imel prav? Duh, ki zmerom oporeka samo zato, da na kraju lahko reče: „Saj sem vedel! Ali pa tudi: „Prav lahko bi bilo drugače!“

Ob prazniku sv. Cirila in Metoda

Dne 7. julija je god slovanskih blagovestnikov sv. bratov Cirila in Metoda. Lanskoletni 1100-letni jubilej, ki ga je praznoval ves krščanski svet, ne le mi, je delo teh dveh misijonarjev iz Soluna znova razodel v vsej luči in pomembnosti. Vesoljni cerkveni zbor črpa danes iz njunih zamisli, kako približati razkristjanjenemu svetu luč svete vere. Okrožnica avstrijskih škofov, ki je žal pri nas nismo smeli slišati, ter govor nemškega škofa Gruberja v Salzburgu na slavnostih v čast sv. bratoma, pričata, da se tudi nemški svet zaveda pomena delovanja sv. bratov in obsoja krivice, ki so ji bile storjene iz pohlepa po zemlji in iz sovraštva do slovanske dejavnosti, ki si hoče pridobiti samostojnost in svobodo.

ZAROTA MOLKA

V naši deželi je ob tej priložnosti — ko je ves krščanski in kulturni svet slavil sveta brata — prišlo do čudnega izbruh, ki smo ga bili vajeni samo pri tistih, ki so verovali v zmago tisočletnega rajha. Osupli smo bili, ko smo brali tiste pisarje, ki so blatilo delo pokojnega sv. očeta Janeza XXIII., ga kritizirale in delo sv. bratov Cirila in Metoda poniževale ter nanj pljuvale. Po enem letu pa se čudimo, da kljub prošnjam in prigovarjanjem zrelih ljudi, pristojni še niso ničesar ukrenili javnega, da bi javnost lahko vedela in zgodovina lahko zapisala, da se pristojni s takim pisanjem niso strinjali.

KULTURNI DOGODKI

Jubilej sv. bratov je bil povod neštetim proslavam po naši domovini in po svetu. Preveč bi bilo sedaj naštevati, kje so bile proslave in kako so uspele. Lahko rečemo, da so se Slovenci povsod dostojno in primerno oddolžili delu svetih bratov, ki so našim pradedom pomagali do kulturne višine in do prave vere. Posebej omenjamo številne članke in raz-

prave, ki so izšli v zvezi s tem jubilejem. Škoda, da doslej ni izšla še življenjska drama, ki jo je zasnoval in spenil o sv. Cirilu in Metodu naš p. Metod Turnšek. Delo je obširno, a zanimivo prikazuje v raznih nastopih značilne dogodke iz življenja svetih bratov od Soluna in Bizanca, preko Moravske in Panonije do naše Primorske in Rima. Delo čaka in kliče mecen, ki bi knjigo založil. Morda se nekateri premalo zavedajo, da je kulturni delavec in širitelj prosvete tudi tisti, ki daje denar, da se take reči naskajo.

NOVA KNJIGA „KRALJESTVA BOŽJEGA“

V tem letu po cirilmetodijemskem jubileju je izšla tudi nova knjiga „Kraljestva božjega“, ki se peča s tako imenovanim „vzhodnim vprašanjem“. Ta številka je vsa posvečena stvarim, ki so v zvezi s sv. bratoma Cirilom in Metodom. Lahko rečemo, da pomeni to „Kraljestvo božje 1963“ zaključno knjigo tega jubileja na Slovenskem. V knjigi so zbrani članki raznih naših pisateljev in je pestra. Tudi to knjigo je uredil odbor pod vodstvom dr. Stanke Janežiča.

Letošnji god svetih bratov naj spominja naše mlade izobražence, da je še veliko vprašanj iz davne zgodovine nerešenih in da imajo oni dolžnost, da ta vprašanja raziskujejo. Nedavni obiski naših dunajskih visokošolcev Slovaške in Moravske kažejo, da se naši bodoči izobraženci tudi zavedajo svoje kulturne naloge. Vsem drugim pa kaže letošnji god spet luč, ki sta jo prižgala med nami sveta brata, po rodu Grka. Ta luč nam kaže pot: evangelijska resnica je rešilna. Nobena filozofija ne kaže tako prave poti v življenju kot evangelijski nauki. Hkrati pa nas sv. brata tudi učita zaupanja vase, ponosa na svoj jezik in svoje slovensko čustvo. Ni treba nas biti sram, če smo Slovenci. Nasprotno: ponosni smo lahko na to in povsod se moramo uveljavljati kot Slovenci!

Foerster močno poudarja telesno vzgojo, kajti ta ni samo higiensko važna, temveč tudi moralno pedagoško. Telesna togost rodi obenem npravo togost.

V seksualni pedagogiki so vsi nedostatki moderne pedagogike združeni in ojačeni. Seksualno pedagoško vprašanje ni vprašanje znanja, marveč vprašanje moči. Ne bo premagal spolne nevarnosti razum, temveč le splošno obogatitje vseh npravnih (etično moralnih) moči. Šola mora oblikovati neomajno npravno voljo, ako hoče učenca usposobiti za boj proti spolnim izkušnjavam. Najboljše vaje so vaje v samoobvladovanju.

Dočim so skoraj vsi pedagogi sedanjega časa pristaši enotne šole, ker ta olajšuje izbiro poklica in pospešuje zblizanje stanov, ima Foerster proti enotni šoli tehtne pomisleke. Boji se, da se bodo morale s tem nadarjene glave žrtvovati. Vprašanje je, pravi, poiskati možnost, kako bi se ohranile velike duševne nadarjenosti za delovno ljudstvo.

Pravzaprav se Moser niti ni tako pisal. To je le njegov sinonim (umetniško ime) pristnega Dunajčana na odrskih deskah in v filmu.

V rojstnem listu je zapisano JEAN JULIET (izg. žan žülie) in je bil rojen 6. avgusta 1880 na Dunaju v V. okraju. Njegov oče, akademski kipar je želel, da bi prevzel njegov sin kot isti poklic. Zanj je imel prav malo zanimanja. Zato so ga vtaknili v trgovski poklic.

Ker pa ga je srce že vedno gnalo h gledališču, je enostavno prebežal k deskam „MUSIE SCHAN“, po domače Hans Moser (drugi se pišejo Moser in si nadenejo francosko zvoneče umetniško ime).

Tega velikega igralca pa občinstvo ni odkrilo kar čez noč in mu nasulo rož pred noge. Moral je iti prav isto pot, ki so jo hodili že mnogi drugi umetniki, to je pot, ki je posuta s trnjem.

Dolgo časa je moral biti zadovoljen z malimi in najmanjšimi vlogami: „Moser je igral vse, kar je bilo dobro in drago“ bi rekli v njegovem primeru.

Učnim in potovalnim letom na Moravskem (CSSR) je sledila nastavitve v varietetu „Budimpešta“. Šele sedaj so postali nanj pozorni. Prišli so prvi Moserjevi skeči (prizorčki): „Der Dienstmann“ (Postrešček), „Die Reblaus“ (Trtna uš), „Dr. Lueger“, „Feuerzeug“ (Vžigalnik).

Je bil to cel Moser? Ta šaljivec, ta množični proizvajavec odrskega in filmskega humora, pri katerem se ljudje že smejejo, predno pove kakšno veselo? Je pa še nek drug Moser, ki ga še bolj cenimo in občudujemo, ki je več kot samo ljudski igralec. In tega pa je odkril slavni režiser Max Reinhardt za svoje Nemško gledališče v Berlinu in za salzburske Slavnostne igre. Sedaj je bila za Moserja pot odprta: k filmu in k Burgtheatru.

Iz filma so znane njegove vloge v: „Familie Schimek“, „Halo, Dienstmann“, in „Ober, zahlen“ (Natakar, plačati). Pri Burgtheatru pa je igral vloge iz del: Raimunda, Nestroja, Schnitzlerja in Molnarja.

Hans Moser je bil odlikovan s častnim prstanom mesta Dunaja, s častnim križem za umetnost in znanost I. reda. Pred nedavnim pa je dobil naslov „komorni igralec“ in pa Josef-Kainz kolajno.

Kratke vesti iz katoliškega sveta

■ 34 poljskih pisateljev in znanstvenikov je poslalo pismo predsedniku vlade, v katerem protestirajo proti vladni kulturni politiki. Ta politika, tako pravijo, ogroža kulturo na Poljskem. Konkretno se poljski komunistični in nekomunistični pisatelji in znanstveniki upirajo državnim cenzuri in obsojajo pomanjkljivo razdeljevanje papirja za časopise, revije in knjige, ki so znanstvenega ali kulturnega značaja.

Tajnik poljske komunistične stranke Gomułka je povabil nato predsednika poljskih pisateljev Jaroslava Iwaszkiewicza, da bi z njim razpravljali o položaju. Poljski intelektualci so dosegli uspeh, kajti njihov predsednik je bil pooblaščen, da jim sporoči, da bo razdelitev papirja za časopise, revije in knjige znanstvenega in kulturnega značaja povečana za 25 odst. Pisatelji bodo lahko izdajali nove revije kulturnega značaja. Znanstveno kulturno delo bo bolje plačano. Pač pa se komunistična vlada noče odpovedati cenzuri.

Kratke kulturne vesti

● Ob 70-letnici rojstva je bil odlikovan Karl Böhm za izredne umetniške zasluge s častnim prstanom mesta Dunaja. Istočasno je sklenil dunajski mestni svet odlikovati tudi Egona Hilberta ob njegovi 65-letnici z zlato medaljo časti zveznega glavnega mesta.

● V starosti 84 let je umrl bivši predsednik avstrijske Akademije znanosti, univerzitetni prof., dvorni svetnik, dr. Rihard Meister. Imel je mnogo častnih doktoratov in odlikovanj. Prosvetni minister dr. Piffel-Percevič je nazval pokojnega kot moža svetovnega slovesa.

● Pred kratkim je praznoval na Dunaju 75-letnico rojstva komorni pevec Alfred Jenger. V teku svojega umetniškega delovanja je naštudiral preko sto pomembnih vlog.

● Mednarodna žirija 32. bienala umetnosti v Benetkah je dodelila nagrado iz Brighetovega sklada v višini 500.000 lir jugoslovanskemu slikarju Branku Ružiču. Častno diplomato letošnjega bienala je dodelila žirija letos francoskemu slikarju Rogerju Bissieru. Nagradi v višini 2 milijonov sta dobila Robert Rauschenberg in švicarski kipar Zoltan Hemeny.

Robert Rauschenberg je dobil to nagrado za slikarsko umetnost. Stvaritve tega umetnika, namreč ilustracija Dantejeve „Božanstvene komedije“, so tačas razstavljene v mednarodnem umetniškem klubu v palači Palfy na Dunaju.

Shakespeare vlada tudi v Edinburgu

Shakespeare bo tudi letos prevladoval na edinburških slavnostnih igrah. Celotna spominska razstava se bo preselila iz Stratforda (izg. treford) na Škotsko.

Na programu bodo: „Henrik IV.“, „Izgubljeno ljubavno prizadevanje“, in „Henrik V.“. Vse predstave bo igralo angleško gledališče „The Bristol Old Vic Company (izg. dhe bristol old vic kampeni), ki je gostovalo tudi na Dunaju v Burgtheatru.

Celo glasba je v znamenju genija Williama Shakespeara.

Uprizorili bodo „Romeo in Julija“ in „Kralj Lear“ — uverturo Berlioz; Richard Strauß „Macbeth“ in Elgars „Falstaff“.

V ostalem prevladujeta v glasbi na slavnostnih igrah Berlioz in Janaček. Tudi so predvidene predstave Smetane in Dvořaka. Dalje imajo „igre“ na programu prvo izvedbo Henzesove opere „Arioso“, ki jo je komponist uglasbil ravno za edinburške slavnostne igre.

Kot solisti so najavljeni: slavni baritonist Dietrich Fischer — Diskau; Mistislav Rostropovich, Svjatoslav Richter in Rudolf Serkin.

Celo umetniška slikarska razstava bo posvečena slavnemu francoskemu slikarju romantiku Eugene Delacroix (izg. eužen delakroa).

Znano je, da Cerkev na Poljskem praktično ne more vršiti nobene delavnosti izven cerkvenih poslopij. Zato je zanimivo vedeti, kako je versko življenje organizirano v varšavskih cerkvah. V cerkvi Vseh svetnikov sledi vsak petek zvečer po pevski vaji liturgični pouk, ki temelji na koncilski liturgični konstituciji. Vsako soboto nudijo v cerkvi marianistov verski pouk otrokom in jih uče ministriranja. Ob ponedeljkih pa se zbirajo v cerkvi sv. Stanislava zaročenci, kjer poslušajo predavanje o predzakonskem pouku.

● Madžarski demografski položaj je zelo žalosten. Število rojstev je tam najnižje v vsej Evropi. Na vsakih 1000 prebivalcev pride samo 13 rojstev. Katoliški časopis, ki ga tiskajo na Madžarskem Uj Ember je poudaril ta težak položaj in odločno zahteval naj spremene zakone, ki dovoljujejo splave. Če vlada ne bo zboljšala sedanjega položaja, bodo madžarski narod v kratkem predstavljali samo starčki.

● Norveška narodna skupščina je dopolnila norveško ustavo z določili, ki jamčijo popolno svobodo vere v deželi. Trenutno je na Norveškem 3 milijone 700.000 protestantov, katoličanov pa 7.300.

KOROŠKA DIJAŠKA ZVEZA

Pozor! Sprememba program!

Ker je kraj pri Sv. Katarini v Šmihelu za kres neugoden, smo morali preložiti prireditev v soboto, dne 11. julija 1964 drugam. Odločili smo se za Božji grob pri Pliherku.

Ob 8. uri zvečer bo blagoslov v cerkvi pri Božjem grobu, nato pa bomo zakurili kres ter bomo z narodno pesmijo, godbo in literarnimi vložki poskrbeli za lep potek večera.

Vse od blizu in daleč, predvsem pa mladino, prisrčno vabimo!

SELE

(Veselega izleta žalosten konec)

Neki gostilničar Zenkl tam v Bilšanju pri Galiciji stalno vabi z lepaki na zabavo in ples v sobotnih večerih. To je v soboto, 20. junija, zvečer le premotilo dva naša fanta, da sta namesto k pevski vaji napregla „puhej“, nagovorila dve dekleti, da se pridružita in hajdi na veselico. Opolnoči bi dekleti radi domov, a kaj, ko ima pri vožnji glavno besedo šofer! In če je človek dobre volje, se mu ne mudi domov. Tako je avto zdrčal namesto nazaj v Sele po cesti proti Miklavcu. Tam, malo pred Miklavcem, na ovinku nad klancem pa se je izlet nepričakovano žalostno končal. Avto je prerezal ovinek in treščil ob obcestni kamen, se prevrgel, se valil po pobočju navzdol in razbit obležal. Trije izletniki so pri tem zadobili le malenkostne poškodbe, hujše pa je dobila Herta Uznik, ki je padla iz avta in obležala: ima roko zlomljeno nad laktom, dva preloma kosti v spodnjem životu in poškodbo na spodnji čeljusti. Zdravnik dr. Smolnik ji je nudil prvo pomoč, rešilni avto pa je vse odpeljal v Celovec. Herta je v bolnici za nezgode v zdravniški oskrbi in trpi hude bolečine. Vsi sočustvujemo z njo in želimo sčasoma popolno okrevanje.

Ta nezgoda bodi svarilo vsem drugim. Sobotni večeri naj bodo uvod in priprava na nedeljo ne pa čas za veseljačenje. Šoferji pa naj se ravnajo po pravilu, ki ga v radiu tolikokrat slišimo:

Ce voziš, ne pij! Če piješ, ne vozi!

Otvoritev „Košutnikovega dvorca“

Najvišjo lego v selski vasi ima nova Nacova hiša. V zadnjem času je stala prazna. Zdaj je bila tudi na zunanjih stenah ometana in lično prepleskana. V najem jo je vzela sosedka Ana Oraže, pd. Hajnžičeva s štirimi brati in hoče v njej nadaljevati prekinjeno gostilniško obrt in sprejemati letoviščarje na stanovanje. Hiši so dali ime „Košutnikov dvorec“. Hiša ima res lepo lego in je od nje na vse strani krasen razgled na Košuto, po sosednjih gorah, hribi, dolinah, grabnih in naseljih. Vsekakor mična izletna točka.

Po blagoslovitvi hiše v soboto, 27. junija, je bila otvoritev pod novim vodstvom. V nedeljo navrh se je tam zabavalo mnogo domačih radovednežev in izletnikov od drugod.

Ce vstejemo kantino in gostišče planinskega društva „Priatelj narave“ pod Košuto, je sedaj v selski občini 11 gostiln. Občina šteje sedaj okoli 960 prebivalcev, torej na 87 domačinov že ena gostilna! To je vsekakor rekord.

Slovesnosti

To nedeljo, 5. julija, bomo obhajali Urhovo žegnanje s pranganjem, ki slovi daleč naokoli. Gotovo bo ta dan v Selah izredno živahen promet.

Še večja slovesnost pa bo naslednjo nedeljo, 12. julija. Obiščejo nas štirje misijonski novomašniki, dva Japonca in dva Indijca, da se osebno skažejo hvaležne dobrotinjam, ko so jih podpirali.

Na trgu poleg nove cerkve bodo istočasno na štirih oltarjih darovali sveto mašo.

Posvečenje nove cerkve pa je določeno na nedeljo, 23. avgusta. Na to slovesnost že zdaj opozarjamo in vabimo!

VELINJA VES

Ze dalj časa se nismo oglasili v našem listu. Zato je prav, da vsaj zdaj nekaj sporočimo. Kakor povsod, imamo tudi pri nas mnogo dela in malo ljudi, ki bi delali. Stroji in traktorji nam omogočajo, da še zmoremo. Zitna polja letos dobro kažejo. Bog daj, da bi vse dobro obrodilo.

Zadnjo nedeljo nam je Bog dal krasen dan. Imeli smo slovesno pranganje in sicer prav po starem običaju iz cerkve skozi vas in po polju. Molili smo Jezusa v najsvetejši

KLUB SLOVENSKEH STUDENTOV NA DUNAJU

Izlet na Moravsko

Klub slovenskih študentov na Dunaju je priredil v nedeljo, dne 21. junija, pod vodstvom lektorja dr. Karla Piuka izlet na Moravsko. Preko Mikulova, Hodonina, Stražnice in Blatnic so prispeli študentje k cerkvi svetega Antona, kjer je bilo tisto nedeljo romanje, ki je zanimivo prav zaradi tega, ker prihaja mnogo ljudi — zlasti žene in brhka mlada dekleta — v slikovitih narodnih nošah.

Od svetega Antona — romanje je podobno precej slovenskim žegnanjem in sejmom — so se odpeljali študentje nazaj v Stražnice, kjer ima gospod Herman Landsfeld pravi muzej domače keramike. Toda na žalost ga ni bilo doma. V stražniškem gradu pa je razstavljenih precej izvodov iz Landsfeldove zbirke. V gradu so študentje srečali tudi sina Jože Uperka, slovitega slikarja moravskih narodnih in podeželskih motivov (naslikal je tudi romanje k svetemu Antonu). Stražnice so zaslovene pravzaprav po vsakoletnem festivalu narodnih plesov (letos je bil festival 28. junija).

Delitev celovške trgovske akademije

Ze v eni zadnjih številka našega lista smo poročali o nameravani delitvi Trgovske akademije v Celovcu v dva zavoda, in sicer to samo zaradi „ljubega proporca“: da bosta v vodstvu zavoda zastopani obe vladni koalicijski stranki (OeVP in SPOe). Poročali smo tudi o nezadovoljstvu, ki ga je izzvala ta vest pri dijakih, profesorjih in starših.

Pretekli teden je vsa zadeva stopila v nov stadij: po daljšem posvetovanju sta sklenila profesorski zbor in Združenje staršev poslati k prosvetnemu ministru odposlanstvo, ki naj mu obrazloži škodljivost

te delitve; posebno škodljivo se jim zdi to, da bi moral del dijakov obiskovati pouk popoldne, čemur pa so vsi odločno nasprotni. V zvezi s tem naj še omenimo, da tudi prosvetno ministrstvo ni naklonjeno tej nameravani delitvi. Zastopnik Združenja staršev je z vso odločnostjo izjavil, da ono ne bo vzelo na znanje diktata strank o delitvi zavoda in da starši ne bodo pošiljali otrok k popoldanskemu pouku. No, lepi izgledi za neoviran pouk! Zalostno, da se politična borba zanaša v tako veliki meri že tudi na šolske zavode — med našo mladino! Kdaj se bomo spametovali?

Arheološka izkopavanja na področju današnje Češkoslovaške so dokazala, da so bili Slovani tam že od petega stoletja po Kr. dalje. Tja so prispeli po najbližjih poteh — preko Beskidov in Karpatov (Moravska vrata, izviri Odre in Morave i. dr.), ne pa šele po reki Donavi, kot to trdijo nekateri.

Dunaj se je že bleščal v nočni razsvetljavi, ko so se vrnil študentje preko Lednice in Mikulova.

Avstrijski lesni sejem v Celovcu

15-letnica sejemske pogodbe z Jugoslavijo. — Do sedaj 212 milijonov šilingov blagovne izmenjave.

Leta 1950 je bila prvič sklenjena z Jugoslavijo gospodarska pogodba v skupni vrednosti 100.000 šilingov.

Od tedaj se je letna uvozna in izvozna trgovina zmerom bolj večala, čeravno so morali pri tem premestiti izredne začetne težave.

V zadnjih 15 letih, to je od leta 1950 pa je trgovska izmenjava med Avstrijo in Jugoslavijo narasla na 212 milijonov šilingov.

Za 13. avstrijski lesni sejem v Celovcu 1964 je bil zopet sklenjen nov trgovinski dogovor v skupni vrednosti 32 milijonov šilingov, pri čemer morata to vsoto še potrditi naše trgovsko ministrstvo in pristojne jugoslovanske oblasti.

Tako bo Jugoslavija v okviru tega sejemskega dogovora uvozila v Avstrijo: izdelke lesne industrije, pohištvo in vikend hišice, papir in papirnat izdelke, stroje in električne aparate, izdelke železne in kovinske

šem zakramentu in ga prosili za blagoslov naših žitnih polj, vrtov in travnikov. Kaj bi nam pomagali vsi stroji in vsa umetna gnojila, če bi nam Bog ne dal toplega sonca in osvežujočega dežja v pravem času! Zato je tembolj potrebno, da damo Bogu čast in hvalo ter se z zaupanjem njemu priporočamo.

Povedati hočemo tudi, da nameravamo popraviti zid okoli našega pokopališča. Saj smo našim dragim prednikom, ki tam počivajo dolžni, da imamo lepo negovano pokopališče. Vsi bomo prej ali slej tam počivali in čakali vstajenja. Zato hočemo skupno na delo. V slogi je moč. Gotovo tudi pri tem našem načrtu ne bo izostal božji blagoslov. Skrb nas vseh mora biti lepota hiše božje in trudi božje njive.

BISTRICA V ROŽU

Ob priliki 90-letnice je prejela Ana Topf iz Bistrice v Rožu čestitke in primerno darilo od Delavskega pokojninskega zavarovalnega urada.

V nedeljo, dne 12. julija, ob pol 10. uri bo v SELAH zares nenavadna

NOVA MAŠA.

Štirje novomašniki preč. gg. MIZOBE Franc in NAKAGAKI Franc iz Japonske ter PAZHEKADAVAN Jožef in PUTHANANGADY Pavel iz Indije bodo istočasno darovali sv. mašo in delili novomašniški blagoslov na trgu pred novo selsko cerkvijo. Tako se hočejo odločiti Selanom, ki so jih podpirali med njihovim bogoslovnim študijem.

K tej izredni misijonski novi maši vabimo vse misijonske dobrotnike.

ROMANJE H GOSPE SVETI

V nedeljo, dne 12. julija 1963, dopoldne bomo romali h Gospe Sveti, kjer bo slovesna služba božja s slovensko pridigo in ljudskim petjem ob pol 10. uri.

Nato se bomo pri vojvodskem prestolu kratko spomnili ustoličenja slovenskih knezov.

Vse Slovence na Koroškem na to romanje iskreno vabimo!

Kako krmimo perutnino

Zjutraj dobe vlažno pripravljeno mešanico, zvečer pa žito, ves čas pa naj imajo na razpolago dovolj vode ali posnetega mleka. Vlažno mešanico sestavimo iz polovice kuhanega krompirja, nekaj ostankov od gospodinjstva, četrtine mlevskih odpadkov (otrobov), žitnega zdroba ali krmne moke, dodatka posnetega mleka, ribje moke ali odpadne klavniške krvi ter nekaj apnenca in kuhinjske soli, če je ne dobe že zvečer z odpadki od gospodinjstva. Vendar pa že pol grama kuhinjske soli na 1 kg krmila krije potrebo živali. Pozimi, ko se živali ne pasejo, pa dodajmo še nekaj korenja, travno-deteljne silaže ali deteljnega drobirja.

Vlažno krmilo pripravljamo vsak dan sproti, ker se hitro pokvari in bi živalim škodovalo.

Zelo priporočljivo je, da dajemo za pitje živalim posneto ali vsaj zalito mleko. Paziti moramo, da je posoda zanj vedno čista. Z žitom pa krmimo zvečer zato, ker ima ponoči želodec največ časa za prebavo. Paziti pa moramo le, da ne krmimo s sveže omlačeno zrnjem pšenice, ovsa in drugih žit, ker bi lahko nastopile zelo nezaželene prebavne motnje, ki povzročajo celo pogine. Tega pa se ni bati pri svežem koruznem zrnju.

Pri sestavljenem krmljenju z doma pridelanimi in kupljenimi krmili oziroma, če hočemo spremeniti način prehrane, moramo nanj prehajati polagoma, da ne nastopijo prebavne motnje in da ne pade proizvodnost. Kako bi krmili na kmečkem dvorišču piščance za pohanje, da bi v čimkrajšem času dosegli čim večji prirast?

Najobičajnejše krmljenje v kmečki reji je bilo doslej podobno kot krmljenje nesnic, le v mladosti smo dodajali več beljakovin (sesekljana jajca, zalito ali posneto mleko), vendar pa so ti piščanci porabili mnogo več hrane, preden so dosegli težo en kilogram, ko so primerni za zakol.

Pitanje pohancev v kmečki reji

Danes je priporočljivo, da jih krmimo podobno kot na perutninskih farmah. Pomembno pa je pri tem tudi to, da živali ne pasemo in s tem prihranimo mnogo energije, ki bi jo sicer živali porabile za tekanje in iskanje hrane. Prav zaradi tega pa moramo živalim dajati vsa krmila z vsemi potrebnimi snovmi, vključno rudninami in vitamini, zlasti še, če jih redimo v večjem številu. Hitro rastoča žival je namreč manj odporna proti raznim boleznim, ki kaj rade nastopajo pri večjih jatah. Zato je najbolje, da se poslužujemo tovarniško pripravljenih krmil, če pa bomo želeli pripraviti krmilo doma, pa moramo vsekakor dodajati beljakovinska krmila (mleko, ribja moka, soja, sončnice in lanene tropine) ter mleto lucerno, oziroma drobir, podobno kot za nesnice. Paziti moramo, da imajo živali, vsaj po šestem tednu starosti, dovolj kalorično hrano. Zato naj krmilo vsebuje mnogo koruze oz. njenih izdelkov. Lahko pa dodajamo celo nekaj maščob (2 do 3 odstotke). V poštevek pride svinjska mast, sorjino in drugo olje ali loj oziroma podobni odpadki oljarn in klavnic.

Škodljivci in bolezni na povrtninah

Na čebulnicah je najpogostejša čebulna muha. Spoznamo jo po tem, ker začneta v maju česen ali pa čebula bledeti, veneti in propadati. Liste zlahka izpulimo, ker so na spodnjem koncu porumeneli in omehčani. V oboleli rastlini najdemo okoli en centimeter dolgega belega črvička. To je ličinka. V začetku julija pa nastopi drugi rod muh, ki napravi rove v čebuli in česnu. Take rastline potem v skladišču gnijejo. Škodljivca začnemo zatirati že spomlad, trenutno pa ne moremo proti čebulni muhi nič opraviti, ker so se ličinke zabubile. Lahko pa preprečimo drugi rod, če konec junija škropimo z 0,20 % lindan oljem ali pa s strupenim 0,1 % ekatinom ali podobnim pripravkom. Če smo vzeli ekatin, potem čebulnic dva tedna ne smemo uporabljati.

Od bolezni se na čebuli najpogostejše pojavi čebulna plesen, zlasti, če sta junij in julij vlažna. Spoznamo jo po bledih lisah in zamazano vijoličasti plesnivi prevleki. Brž, ko se bolezen prične pojavljati, škropimo čebulo vsakih 14 dni z 1 % modro galico ali pa s 0,15 do 0,25 % orthocidom.

Rja čebulnic se naseli na čebulo, česen, por in razne čebulnice. V začetku jo spoznavamo

UDE DRUŽBE SV. MOHORJA NA KOROŠKEM

obveščamo, da si letos lahko ogledajo v osmini praznika sv. Mohorja

Družbino TISKARNO.

Ogled tiskarne je možen v četrtek, 16. julija dopoldne ob 10. uri in popoldne ob treh.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

po rumenkastih pegah, pozneje pa po majhnih rumenorjavih in temnosivih kupčkah. Zatiramo z istimi sredstvi kot čebulno plesen in to večkrat v presledkih. Koristno bo tudi, če nekaj let ne bomo sadili čebulnic na isto njivo ali gredo.

Na vskladiščeni čebuli se rada pojavi siva plesniva prevleka, ki ji pravimo siva plesen. To bolezen preprečimo, če čebulo ne gnojimo z gnojem in gnojnico in, če jo ustrezno gnojimo s kalijevo soljo ter superfosfatom. Vskladščiti moramo samo zdravo, nepoškodovano ter dobro presušeno čebulo. Spletanje v vence in kratko porezani listi pospešujejo razvoj te bolezni.

Na kapusnicah, to je na zelju, cvetači, kole-rabi, ohrovitu in drugih se najpogostejše pojavlja kapusov belin. Prvi rod metuljev navadno ni nevaren. Drugi rod metuljev od julija do oktobra pa na kapusnicah povzroči mnogo škode. Gosenice so 3,5 cm dolge zelenkasto-rumene barve s črnimi marogami, metulji imajo bela krila s črnimi konicami. Dokler so gosenice

še majhne in v skupinah, jih zmastimo s prsti. Še bolj pa je, če jih naprašimo s pantakanom ali škropimo z 1 % tekočim pantakanom.

Zelo pogosto se na kapusnicah pa tudi na redkvici naselijo bolhači. To so majhni, 1,5 do 3 cm dolgi throščki, ki kakor bolhe odskakujejo, če se jim približamo. Škodo povzročajo v maju, juniju in juliju. Spoznamo jih po preluknjanih listih. Zatiramo z istimi sredstvi kot kapusovega belina.

V sušnih letih povročajo ogromno škodo tudi kapusove stenice. To so 6 do 8 mm dolge ploščate žuželke pisanih barv. Škodo spoznamo po

Pridelovanje kamilice

● Brž ko so se rastline ukoreninile, nasad okoplamo ročno ali s frezo. Število okopavanj in pletev zavisi od zemlje. Če je dovolj vlage napravi kamilica že v maju strnjen nasad, ki naj bo čimbolj čist, da ne zaide pri obiranju plevel med cvete, kar zmanjša zdravilno in tržno vrednost droge. Če imamo jesenski nasad, okoplje-mo kamilico enkrat pred zimo, nato zado-stuje spomlad eno samo rahljanje in pletje, ker se jeseni sajena kamilica spomladi hitro razraste.

● Kot vemo, vsebujejo cveti kamilice eterično olje, ki je nosilec zdravilnih tako imenovanih cam-azulenogenih snovi. Cvetni košek je iz rumenih cevastih cvetov, ki tvorijo rumeni osrednji del cvetnega koška in iz belih jezičastih cvetov v obliki venca. Vsak cvet ima žlezaste laske, ki imajo eterično olje. Največ eteričnega olja imajo rumeni cevasti cveti. Kamilica vsebuje največ eteričnega olja v opoldanskih urah v sončnih dneh, 3 do 5 dni zatem, ko se cveti odpro. Tedaj tudi začnemo žeti. Cveti se odpirajo polagoma, zato obiramo kamilico 2 do 3-krat. Tako se čas žetve raztegne na

belih lisah in luknjah na listih kapusnic. Za-tiramo jih z zapraševanjem s pantakanom.

Na kapusnicah in mnogih drugih rastlinah na vrtu se kaj rade naselijo listne uši. Škodo spoznamo po tem, ker se listi grbančijo, nugu-bajo in izmalčijo, na spodnji strani pa najde-mo majhne zelenkaste ali sivkaste mušice. Za-tiramo z zapraševanjem z lindanom ali pa s škropljenjem z 0,2 % lindanom ali pa 0,1 % strupenim diazinonom.

Tudi sovke, ki se rade pojavijo na kapusni-cah in drugih vrtninah, zatiramo podobno kot listne uši. Sovke spoznamo po mesnatih gose-nicah zelene ali rjavkaste barve. Objedajo listje, zavlečejo pa se tudi v notranjost zeljnih ali cvetica-nih glav. Rastlino preluknjajo, jo onesna-žijo z iztrebki in povzročajo gnitje.

daljše obdobje. Kamilic v popkih ali le na pol odprtih cvetov ne obiramo, ker imajo malo eteričnega olja, neenakomerno se suše in zelo hitro izgube zlatorumeno barvo, kar tudi zmanjša vrednost droge.

Ker imamo jesensko, spomladansko ali zgodnje poletno setev, traja žetev od maja do jeseni.

Cvete obiramo z roko tako, da grmičke osmukamo, kar pride v poštev le pri zelo majhnih površinah, sicer pa obiramo kamilico s posebej izdelanimi grabljicami. Obrabne cvete stresamo v košare. Ne smejo imeti peclje daljše kot 2 cm niti vsebovati pri-mesi listov, plevela ali zemlje.

● Drogo sušimo na ponjavah ali lesah na zraku v senci ali v sušilnici, vendar temperatura ne sme presegati 35 stopinj C, ker sicer nastanejo izgube. Paziti moramo, da drogo ne presušimo, ker se preveč suhi cveti pri pretresanju in pakiranju droge ne zdobijo. Med sušenjem droge ne pretre-samo.

● Za en kilogram suhe droge potrebu-jemo 5 do 6 kg svežih cvetnih glav.

Črni ribez je v nevarnosti

Če prerežemo oslabele ali suho vejo, največ-krat opazimo, da je stržen črn. Pogosto zare-žemo prav na mestu, kjer je ličinka, to je bel 1 in pol do 2 cm dolg črviček. Zgodi se tudi, da je navidezno veja zdrava in stržen še poln, vendar nekoliko suh. Če režemo vztrajno na-prej, bomo prav gotovo nekje v spodnjem delu našli bodisi na izmečke ličinke, ali pa na črva samega.

Lansko poletje od meseca junija do av-gusta je samica sklenokrilca odlagala jajčeca na poganjke ribeza. Iz jajčeca se je razvil čr-viček, ki si je poiskal pot v notranjost ribezo-vih vej.

Najlaže je prodr v rozgo na obreza-nem ali na ranjenem mestu poganjka, če ne pa tik pod brstom na mladem enoletnem poganjku, kjer je kožica še tanka, les pa mehak.

Ličinka, t. j., belkast črviček z rjavo-rdeč-kasto glavico nato rije po strženu poganjkov, se z njim hrani, za seboj pa pušča črne izmeč-ke. Črviček ostane v notranjosti ribezovih vej vse do maja meseca naslednjega leta, ko se za-bubi v bližini že navrtane luknje. Iz bube se izleže metulj, ki izleti na prosto. Metulj je z razpetimi krili širok okoli 2 cm in je komaj 1 cm dolg. Trup je modrikasto črn, na zadku pa so 3 ali 4 rumene proge. Krila so prozorna

Avstrijska turistična propagandna akcija

Naglo naraščajoči moto turizem iz držav srednje in severne Evrope, ki je dobil nove perspektive ob nedavnih bilateralnih spo-razumih o ukinitvi vizumov med Skandi-navijo in Jugoslavijo, je spodbudil avstrijs-ke in jugoslovanske turistične in jugoslo-vanske turistične organizacije k skupni propagandni akciji.

Gre za skupno propagiranje zelo privlač-nega mednarodnega avtomobilskega itine-rerja Dunaj—Graz—Zagreb—Opatija, ki je bil znan že pred drugo svetovno vojno. Ker je Avstrija interesirana za okrepitev tran-zita proti jugoslovanskemu Jadranu, so kmalu našli raznolike oblike sodelovanja. Na nedavnih sestankih na Dunaju in v Za-grebu je bilo dogovorjeno, da bodo do sep-tembra izdelali bogato opremljeni prospekt v nakladi 20.000 izvodov, ki bo obsegal po-leg avtomobilskih vodičev skozi Avstrijo in Jugoslavijo še 6 strani teksta z informacijami o kulturnozgodovinskih spomenikih, turističnih krajih in zanimivostih obeh de-žel, avtocampih, servisih ter z drugimi in-formacijami, ki so dragocene za motorizira-nega turista. Naslov prospekta bo: „Mo-dra Donava — modri Jadran“.

in rjavo rumeno obrobljena. Samice so nekoliko večje od samca.

Razvoj se ponovi: metulji letajo, ležejo jaj-čeca, iz njih se razvijejo ličinke-črvi, ki uniču-jejo stržen in povzročajo včasih množično od-miranje ribezovih gmčev. Obramba pred tem škodljivcem je težka, ker ga lahko s škroplje-njem uničimo samo v času letenja. Ker je pa odrasel metulj sklenokrilca razmeroma majhen, ga težko zapazimo.

Bolj uspešno kot škropljenje je previdnost in izbira pri sajenju sadik in nadaljnje redno čiščenje napadenih poganjkov. Pri sajenju mo-ramo izločiti vse sadike, kjer se je ugnedila sklenokrilka, medtem ko je treba nasade več-krat pregledati, takoj porezati vse napadene poganjke tako daleč, dokler ne pridemo do ličinke. Ves porezan les znosimo na kupe in ga požgemo.

Vse za šport - od kolesa do televizije - na zalogi pri domačinu

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. DOBRLA VES - Eberndorf
Telefon 04237 246

Postavila je vrč, ki ga je imela za mleko, in ikošarico s pletenjem na tla, vzela grab-lje in pričela grabiti nakošeno otavo. Kma-lu je bila otava naložena.

„Sedaj pa le na voz, Marija!“

Hotela je sesti zadaj, pa ji ni pustil: „Se-di tu spredaj!“

Pomagal ji je na voz, ji podal vrč in koša-rico in še sam skočil k njej na voz. Konj je potegnil, ne da bi ga bil pognal. Voz se je zamajal po mehkem travniku. Bala se je, da ne bi padla. Objel jo je z roko okrog pasu. „Ne boj se, saj ne boš padla!“ Boječe se je ozrla, če ju morda njeni do-mači ne vidijo. Ko je bil voz na cesti in je njegovo zibanje prenehalo, je hitro od-rinila njegovo roko: „Ne, da kdo ne vidi!“ so mu rekne njene oči.

Konj je stopal počasi, kot da bi vedel, da se ne mudi.

„Marija, kako se ti je dopadlo oni večer?“

„Lepo je bilo.“

„Škoda, da si tako kmalu odšla.“

„Saj ste lahko nadaljevali brez mene.“ — „Ko si ti odšla, jaz nisem več plesal.“

„Zakaj ne?“ —

„Dolčas mi je bilo po tebi.“

Zdelo se mu je, da ga je pogledala s hva-ležnim pogledom. „Kje pa spiš, Marija?“

„V kamri.“

„Pa oče in mati?“ —

„Ta dva pa sta zgoraj.“

„In brat?“ — „On pa kar v otavi.“

„Zakaj pa sprašuješ?“

„Tako. Rad bi prišel v vas.“

„No le pridi, saj sta z očetom prijatelja.“ „Kaj midva nisva, Marija? Če bom prišel, ne bom prišel k očetu, temveč k tebi, Ma-rija, zvečer, tja pod tvoje okno, pa bi te poklical, da mi odpreš. Ali smem, Marija?“ (Dalje prihodnjič)

Podblegoški:

MARIJA - NEVESTA

rija. Ona je pomagala v kuhinji, kjer je kuhala njena mati.

Ker je bil Tone z njenimi starši prija-telj in ker je iz zanimanja, ki ga ji je vzbujal ples, sklepal, da bi morda tudi ona rada plesala, je stopil k njej. „Marija, greš plesat?“ Veselo so ji zasijale lepe, kakor noč temne oči in se uprle vanj. Potem pa je rekla: „Vprašaj mamo.“ Prijel jo je za roko in jo odvedel v kuhinjo, kjer je bila njena mati. „Mati, ali sme Marija z menoj plesati?“ „Sme, če jo veseli.“ Odšla sta proti sobi, kjer so se vrteli razgreti in veseli pari. Razmišljal je, kako težko mu bo z njo, saj gotovo ne zna plesati. Prijel jo je okrog pa-su in se uvrstil med druge. Bil pa je pri-jetno presenečen, ker Marija je dobro plesala. Nekam dobro se mu je zdelo imeti pred seboj to mlado in živahno dekle.

Tonetu je bilo tedaj 25 let. Zato jo je do-slej gledal še bolj tako, kot se gledajo pol-dorasli otroci. Toda, ko je med plesom opa-zoval njen lepi cvetoči obrazek in čutil ob svojih njene mlade deviške prsi, je spo-znal, da se je v njej že prebudilo deklišstvo. „Marija, dobro plešeš. Kje si se pa naučila?“ „S sosedovo sva igrali na orglice in se učili.“

„Dobro plešeš, Marija,“ jo še pohvali, na-to pa je harmonika utihnila.

„Kratko je bilo, ali ne, Marija?“

Pogledala ga je in bila vsa zardela. Ho-tela je zbežati spet v kuhinjo, a je ni pustil. Odšel je z njo k mizi, kjer je sedel prej in ji natočil kozarec vina. „Marija, pij, po-tem pa sedi k meni.“

V pozni poletni večer se je razširjal di-šeč vonj sušeče se otave. Tone, sin sred-njega kmeta, je sedel v sobi sosede, kateri se je tedaj možila hčerka edinka. Miza je bila bogato obložena, od peči sem pa so se širili veseli glasovi harmonike, ki je s svo-jimi valčki spravila v ples vse svate.

Četudi je bil on gost, mu ni bilo do plesa. Opazoval je pač veselo pare in njih smejoče obraze in mislil na svojo izgubljeno srečo, na njo, ki jo je ljubil z vso močjo prve res-nične ljubezni. Ne, on ni mogel biti vesel, kot so bili oni in ne plesati, kot so plesali ti. Čutil se je tako osamljenega, tako ne-srečnega, kot da bi bil sam, čisto sam, brez prijatelja, brez človeka, katerega bi bil lju-bil in bi mu bil drag. Kolikokrat je v dne-vih groze in strahu, med točo krogel in granat sanjal o njej, o sreči, ki ga čaka z njo. Kako je bil vesel takrat, ko je pre-jemal njena v ljubežni kipeča pisma. Kaj so mu bile mar vojne strahote, kaj krogle in granate. Da je le imel njo, ki jo je tako vroče ljubil in ki mu je bila vse.

Toda vojna je bila dolga in Tone daleč. Ko se je po končani vojni vrnil, jo je našel poročeno v objemu drugega. Oh, kaj je on takrat trpel. Vse je poskusil, da bi jo po-zabil, pa ni bilo mogoče. Njeno podobo je nosil pregloboko v srcu, da bi jo bil mogel iztrgati iz njega. Zato mu je bilo tisti dan še težje, ko je gledal na srečna novoporo-čena. Svatje niso vedeli za njegovo bole-čino in so se čudili njegovi razmišljenosti ter se veselili dalje.

Medtem ko je iz harmonike udarjala po-skočna polka, je stopilo med odprta vrata mlado, komaj 16-letno dekle in z zanima-njem opazovalo plesoče pare. Bila je to hči porenjskega rudarja, Potočnikova Ma-

Knjiga — znamenje kulture

Knjiga je postala danes pravi življenjski spremljevalec človeka. Saj po tem sodijo kulturnost človeka in celega naroda, v kolikor je načrtan, to se pravi kakšno mesto zavzema tiskana beseda pri posameznem oziroma pri celotnem narodu. Čim več knjig je pri katerem narodu razprodanih in čim bogatejše knjižnice ima kakšen narod, tem lažje se ponaša s svojo kulturo. Kot mejnik kulturnosti naroda se splošno smatra pismenost; zato govorimo o narodih, pri katerih je še velika nepismenost, da spadajo med nekulturne narode.

Znano je dejstvo, da spadamo Slovenci med najkulturnejše narode na svetu in da pride na enega člana našega naroda sorazmerno največ tiskane besede. To se pravi, da poleg Ircev Slovenci največ berejo; Irci so namreč na tem področju na istem mestu. In res, že na tem obrobem koščku slovenske zemlje, na Koroškem, vidimo, da se moremo kosati s so-deželani drugega kulturnega kroga, še več, da jih daleč prekašamo. Samo pogledimo naše kulturne ustanove, ki se morajo boriti na zunaj za svoj obstoj in na znotraj z denarnimi težavami, in vendar v polni meri višijo svoje poslanstvo. Pri tem se najbolj odlikuje naša knjiga in naše časopisje. Že skozi sto let vrši to visoko kulturno nalogo naša Mohorjeva družba, ki bi lahko bila v ponos vsakemu velikemu narodu. Škof Slomšek je pač predobro vedel, da je dobra knjiga za kulturno in versko izobrazbo odločilne važnosti. Prav po zaslugi te knjižne založbe je skoro vsaka slovenska hiša dobila pravo izbiro dobrih knjig, ki so naše ljudi izobraževale in tako pripeljele do tako visoke verske in kulturne izobrazbe.

Podobno kulturno poslanstvo ima tudi časopisje in verski ali kulturni list. Ti prihajajo tedensko ali mesečno v naše družine. Poleg knjig vršijo veliko kulturno poslanstvo med našim ljudstvom. S tem, da ga obveščajo o tekočem verskem, političnem in kulturnem življenju v svetu in doma, ga izobrazujejo, oblikujejo in utrjujejo v tradicionalnih načelih našega ljudstva. Bog in rodna zemlja sta bili svetinji naših rodov v stoletja nazaj in ti dve svetinji sta danes še posebno ogroženi na tem koščku slovenske zemlje. Čeprav pravijo, da Slovencev na Koroškem ni več; le manjši ostanki se še najdejo v gorskih vaseh Karavank. Tako lažje svetu in vendar je neizpodbitna resnica, da se še tiskajo v Celovcu slovenski listi z več tisoč izvodov. Nihče ne more zabrisati dejstva, da obiščeta samo „Nedelja“ in „Otrok božji“ skoro deset tisoč slovenskih družin na Koroškem. In drugih deset tisoč pa obiščeta še „Vera in dom“ ter „Naš tednik-Kronika“.

To so verni dokazi naše kulture, kateri so nam v ponos, nasprotnim pa v časten odgovor!

Henrik Sienkiewicz:

OBLEGANJE

Jasne gore V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

„Odkrijte ga!“

Vojak je dvignil plahto in pokazal se je strašen zabuhel obraz z izbuljenimi očmi. Na ostankih osmojenih brkov zmrzla sapa se je pomešala s sajami in zdelo se je, kakor bi strčali zobje iz ust. Obraz je bil tako ostuden, da je Müller, ki je bil navajen vsakovrstnih grozovitosti, strepetal in dejal: „Pokrij ga čimprej! Strašno! Strašno!“

Mračna tišina je zavladala v skednju.

„Čemu smo prišli semkaj?“ je vprašal izpljunivši knez Heski, „ves dan se ne dotaknem jedi.“

Tedaj je popadla Müllerja taka razdraženost, da je že mejila na blaznost. Obraz mu je osinel, zenice so se razširile, zobje so začeli šklepetati. Polastila se ga je tako divja strast po krvi in maščevanju nad katerimkoli, zato se je obrnil k Zbrožku in zakričal: „Kje je oni vojak, ki je videl, da je bil Kuklinovski v skednju? Dajte ga sem! Ta mora biti v zvezi s tem!“

„Ne vem, ali je oni vojak še tu?“ je odgovoril Zbrožek. „Vsi ljudje Kuklinovskega so se razpršili kakor izpušeni bikli.“

„Torej lovi ga!“ je zakričal razjarjeno Müller.

„Naj ga lovi vaše visokorodje samo!“ je zakričal ravno tako razjarjeno Zbrožek.

In vnovič je obvisel kakor na pajčevini nov izbruh nad glavami Švedov in Polja-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Oj hišica očelova ...

Koliko je danes ljudi, ki so zaradi vojnih pretresljajev izgubili svoj dom. Postali so brezdomci. Povsod so tujci, četudi so našli novo bivališče. V milijone gre število teh brezdomcev ...

Očetov dom je veliko svetišče, v katerem se ne poraja samo telesno življenje novih članov družine, marveč brani v sebi vse večja bogstva. Očetov dom je življenjska šola, ki oblikuje mladega člana družine v duhu očetov. Družinska miselnost, ki je že rodove oblikovala, je duhovna dediščina, ki tudi v bodoče usmerja nov rod.

Vsak ud družine je dolžan čuvati čast očetovega doma. Velika nevhvaležnost bi bila, kdor bi s svojim nečastnim življenjem blatil do-

mačijo. Družinska čast je silno gibalo, ki more doprinesti velike žrtve.

Kdor svoj dom zares ljubi, ta bo vse storil zanj. Žrtvoval se bo in ne bo iskal le svojega ugoda ali koristi. Prizadeval si bo, da bo domačija uspevala in bo vse doprinala, da bo očetov dom zares topel, prijeten in vabljen. In če so v tem domu še drugi bratje in sestre, bo do njih iskren, uslužen in poln ljubezni. Saj je življenje v družini lepo, če se le skušajo vsi člani res nesebično žrtvovati.

Očetni dom, pozdravljen! Osrati njemu zvest, spoštovati ga in nad vse ceniti njegovo bogastvo, pa naj bi bil le s slamo ali skodlami krit! Zakladnica si božjih, narodnih in človečanskih dobrin!

V Bazovici gradijo Slomškov dom

Blizu Trsta je znana primorska vas Bazovica. Po prvi svetovni vojni so tam padle prve žrtve fašističnega nasilja nad slovenskim ljudstvom. Po drugi svetovni vojni pa so Bazovičani svoje kulturno delo v verskem in narodnem duhu nadaljevali. Največja opora pri tem jim je bil gospod župnik Živec, ki si ni dal prej miru, da je zgradil lep farni dom. To je bil prvi farni dom na Primorskem po drugi svetovni vojni. Kar zavidale so druge farske Bazovičanom, da imajo tako lepo in prostorno dvorano, v kateri so lahko predvajali tudi največje igre in v katerem so imeli tudi farni kino.

Toda po skoraj petnajstih letih jim to ne zadostuje več. Delavni gospod župnik in

agilna mladina so sklenili, da si postavijo še večji mladinski dom, katerega hočejo posvetiti mladinskemu prijatelju škofu A. M. Slomšku. Z lastno delavnostjo ter podporo škofije in deželne uprave so dela že tako daleč, da so v nedeljo, 14. junija, že blagoslovili temeljni kamen novi zgradbi. Ob veliki udeležbi vernikov, zlasti pa mladine je tržaški nadškof Anton Santin izvršil sveti obred blagoslovitve, nakar so slovesno prebrali ustanovno listino ter jo vzdali v temeljni kamen.

To je vsekakor lepo zagotovilo, da na Primorskem živi krščanska dejavnost naše mladine.

Iz filmskega sveta

BIENALE V BENETKAH PREPOVEDAN

V nedeljo, 21. junija, so v Benetkah otvorili 32. bienale modernih umetnikov. Navadno je otvoritev izvršil predsednik italijanske republike. Letos pa je bil odsoten, kar je razstavljalce zelo razočaralo. Drugo razočaranje pa je prišlo zanje od beneškega patriarha, ki je duhovnikom in vernikom prepovedal obisk te razstave, ker baje nekatere umetnine žalijo čut poštenja in smešijo vero ter moralo. Prepoved velja seveda tudi za duhovnike drugih škofij.

„MOLK“ NA KOROŠKEM

Minuli teden so predvajali v celovških in

beljaških kino-dvoranah danes verjetno najbolj kritiziran film Ingmarja Bergmanna „Molk“. Povsod je doslej imel film velike gnotne uspehe in povsod so bili gledalci glede ocene filma zelo različnih mnenj. Film je zares nekaj svojevrstnega. Na eni strani skrajni naturalizem, na drugi pa zelo močna tendenca obsodbe zla v moderni družbi. Tisti, ki film obsojajo, mu očitajo, da je v svojem prikazovanju moderne družbe šel predaleč v abnormnost in tudi v posameznih slikah zaide v grob naturalizem. Iz tega razloga so razne državne cenzure film krajšale. Tehnično-režisersko pa je film zares nekaj zanimivega.

med oficirje. Nekoliko jezdecev je omahnilo v sedlih in švistu je odgovoril stok.

Zbrožek je zagrabil Müllerjevega konja za vajeti.

„General, umaknimo se! Tu je smrt!“

Müller je bil kakor otrpel. Ni odgovoril besede in pustil se je peljati iz topovskega okoliša. Ko se je vrnil v svoj stan, se je zaprl in ni pustil ves dan nikogar k sebi.

V tem je prevzel Vreščovič vse vodstvo v svoje roke in začel z neizmerno energijo s pripravami za splošen naskok. Delali so se novi okopi, vojaki so nadaljevali za rudarji započeto lomljenje skal za mine. Mrzlično življenje je vladalo v vsem švedskem taboru; zdelo se je, da je nastopil v oblegovanih nov duh ali da so dobili nove pomožne čete.

Nekoliko dni pozneje se je po švedskem in zavezniškem poljskem taboru razširila novica, da so kopači našli podzemeljski prehod, ki vodi pod samo cerkev in samostan, in da je le od generalove dobre volje odvisno, ali se požene trdnjava v zrak ali ne.

Neizmerna radost je objela vojake, utrujene od mraza, gladi in brezuspešnega dela. Kriki: „Ze imamo Čenstohovo! ... V zrak poženemo ta kurnik!“ so šli od ust do ust. Nastale so slavnosti in pijačevanje.

Vreščovič je bil povsod; vzpodbujal je vojake, vzdrževal jih je v veri, potrjeval po stokrat na dan novico o podzemeljskem prehodu, podžigal pojedine in pijačevanje.

Odmevi te radosti so dospeli naposled tudi v trdnjavo. Vest o že položenih in pripravljenih minah se je raznesla kakor blisk z enega obzidja do drugega. Še celo najhrabrejši so se prestrašili. Zenske so jokaje začele oblegovati priorjevo stanovanje. Iz-

Otroški kotiček

Dva metuljčka se pogovarjata

Prvi: „To je življenje! Taka pomlad in to ovetje!“

Drugi: „Mi pa se ziblamo od cveta do cveta, pa pokušamo; tu malo pa tam malo.“

Prvi: „Ali če pride dež in mraz, pa tudi ni kar tako!“

Drugi: „V dežju in mrazu seveda ni prijeto; toda, kdo bo pri takem lepem vremenu mislil na to?“

Prvi: „Prav praviš. Veš, kaj se je meni danes zgodilo?“

Drugi: „Kaj pa?“

Prvi: „Ko sem letal po travniku, priskače za menoj deček, po gosposko oblečen. V roki je držal neko zeleno mrežo na palici ter me hotel vanjo ujeti. Večkrat je mahnil po meni, pa vselej zastoj. Ko me je tako lovil se je spotaknil ob krtino, ki je ni videl pred sabo; telebnil je na tla in si hudo potolkel kolena.“

Drugi: „Prav se mu je zgodilo! Zakaj pa nas ne pusti pri miru, ko mu ne storimo nič zalega!“

Od cveta do cveta
metuljček leta,
veselo živi,
ker nima skrbi.

J. Stritar

UGANKA

Spremljam zvesto te vdana
zdaj v podobi velikana,
zdaj spet drobna kakor škrt.
V mraku se odpravim spat,
da, ko zopet se danim,
vstanem isti čas kot ti.
Kdo sem jaz? Kaj se ti zdi?

(vquas)

Morala v Nemčiji

Kot poročajo iz Nemčije, je moralno življenje nemške mladine zelo slabo. Poročevalec nemške otroške zaščite je ugotovil, da se zgodi vsako uro v Nemčiji sedem moralnih deliktov. V enem letu so registrirale državne ustanove 18.670 moralnih zločinov, pri čemer pa zatrjuje, da je odkrita le ena tretjina teh zločinov. Do 90 odst. zločinov mladostnikov pripisujejo prevelikemu popuščanju vzgojiteljev, razvrednotenju starih vzgojnih vrednot in metod ter slabim vplivom javnega življenja, zlasti kino-predstav, televizije in slabega čtiva.

tezale so k njemu otroke, če se je za hip pokazal, in klicale: „Ne pogubi nedolžnih! ... Njihova kri pade na tebe! ...“

Čim večji bojazljivec je bil kdo, s tem večjim pogumom je sedaj naganjal o. Kordeckega, naj ne spravlja v pogubo svetega mesta, stolice najsvetejše Device.

Nastali so tako težki in tako žalostni trenutki za neupogljivo dušo tega junaka v habitu, kakršnih še ni bilo nikdar. Sreča je bila, da so tudi Švedje prenehali z naskoki, da bi oblegancem jasno pokazali, da ne potrebujejo več ne krogel in ne topov, da jim je dovolj zažgati eno samo nitko. Toda iz istega vzroka je naraščal strah tudi v samostanu. V tihih nočeh se je naj-večjim bojazljivcem dozdevalo, da že slišijo pod zemljo nekakšen nemir, da so Švedje že pod samim samostanom. Naposled je izgubil pogum tudi znaten del menihov. Ti so se odpravili z očetom Stradomskim na čelu k priorju, da naj neutegoma začne pogajanja za predajo.

Z njimi je šla večina vojakov in nekoliko zlahte.

Tu je stopil o. Kordecki na dvorišče in ko ga je množica tesno obkolila, je začel govoriti: „Ali nismo prisegli, da bomo branili sveto mesto do zadnje kaplje krvi? Resnično vam povem, če nas požene smodnik v zrak, tedaj požene le naša slabotna telesa, na zemljo se povrnejo le naši podzemeljski ostanki, a duše se ne vrnejo več. Nad njimi se bo odprlo nebo in tam pojdemo v veselje, v srečo, brezmejno kakor morje. Tam jih bosta sprejela Jezus Kristus in ta Mati najsvetejša in jim prišla naproti, one pa bodo sedle kakor čebelice na Njen plašč in se bodo pogrezle v svetlobo in gledale obličje božje ...“ (Dalje)

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

NA SONCU IN V MORJU:

Na obisku v Rodiku in domov

(Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik)

Čas je potekal, hoteli smo biti na ladji tako zgodaj, da dobimo sedeže. Poslovili smo se od prijaznega patra, ki je koj po našem odhodu zopet moral razkazovati znamenitosti muzeja in cerkve novodošlim letoviščarjem. Oglasili smo se zopet pri Oštirjevih, kjer je čakala na nas vsa družina, poleg matere obe hčerki in vnukinja. Obujali smo spomine na leto 1937, ko smo se prvič seznanili in sta bili obe hčerki še mladi deklici, sovrstnici moje nečakinje Zofke. Kazali sta mi sliko z našega takratnega izleta v gozd Dundo.

Poslavljanje je bilo tako prisrčno in razgibano, da sem pozabil vzeti plašč s seboj. Gospod Janko me je na cesti na to opozoril in moral sem nazaj ponj. Tovariša sta med tem stopila po svoje stvari in že odhajala, ko prinese za njima gospa Josipa Jopico, ki jo je dr. Matej pozabil. Ko smo bili že na ladji, se zave tudi gospod Janko in vzklikne: „Joj, jaz sem pa nekje pozabil čepico!“ Iskat jo iti, ni bilo več časa. Res, prava trojica pozabljivcev! V Sele je pa že dospela kartica od g. Peterce, da so tri dni po našem odhodu ugotovili, da je ena naših glav odšla brez kape. Dobro, da nas čaka tam v samostanu, bomo jeseni imeli vsaj en vzrok več podati se spet na Rab.

Ladijska godba je marširala in muzicirala pred peto uro po mestnih ulicah, pristanu in na krovu in vabila izletnike naj vstopijo. Posrečilo se mi je na krovu dobiti sedež. A pomalem se je spet začelo močno oblačiti. Kaj, če začne deževati? Plahte nad nami niso razprostrte. Premišljuje, ako naj še ostanem ali naj se pred dežjem pravočasno zatečem v varno zavetje. Kakor rešilni angel se naenkrat pojavi pred menoj gospod Janko in mi pravi: „V obednici sem en sedež rezerviral za vas!“ Kar pobral sem se z njim tja. Kmalu so prišli za nama tudi nekateri drugi potniki, očitno jim na krovu le ni bilo dosti toplo. Na povratku ubere ladja krajšo pot in rabi poldrugo uro manj. V obednici smo kar prijetno sedeli pri dobri večerji in vinu. Naročila sva pečene osliče, zelo dobre ribe. Ribo je treba strokovnjaško raztelesiti, lepo odstraniti hrbtnico z drugimi kostmi. To delo mi je po strežljivo izvršil gospod Janko in še drugim gostom je ugajalo, ko so videli, kako mi streže kakor sinko staremu očetu.

V Lovranu nas je sprejel pohleven dež in nas kmalu zazibal v mirno spanje.

Že sem mislil, da letos svojemu kramljanju v našem listu ne bom mogel dati napisa „Na soncu in v morju“, ker se ni bilo prilike za sončenje in kopanje. A tretji dan se nam je že na vse zgodaj smehljal sonce in morje nas je vabilo v svoj objem. Podali smo se v „Koroški zaliv“, naše stalno kopališče in se ves dopoldan sončili. Pri sončenju je treba biti previden! Ne preveč naenkrat, ali pa si kožo vdrgni s kremom ali oljem, da se ne opečeš. Voda še ni bila dosti topla, vendar sem trikrat za kratko časa plaval tja in nazaj, potem pa se na soncu spet posušil. Vsi smo od sončenja malo porjaveli. Gospod Janko je pa povedal modro besedo: „Nič ni hudega, če si ožgan; hujše je, če si prismojen!“

Popoldne smo se sprehajali po obrežni poti v Lovranu, potem pa sedeli v kavarni nad pristanom. Kar nastane spodaj pod nami živahno vrvenje. Neki ribič je ujel polipa, z razprostrtimi tipalkami okoli en meter velikega. Z vso močjo ga je treščil ob kamenita tla, da je poginil. Vse je vrelo skupaj, da si od blizu ogleda to morsko zver. Polip je nevaren, ko se s sesavkami tako oprime žrtve, da se ga ni mogoče oprostiti. Menda so nekateri deli te vodne živali užiti.

Le prehitro so nam potekli trije dnevi oddiha ob morju, naslednji dan je treba odriniti domov. Da ne bomo spet požirali prahu po obvoznih cestah, se je gospod Šofer odločil za daljšo, a lepšo progo: pelje mo se v smeri proti Trstu do Kozine, od tam pa proti Postojni! To pot smo ubrali tem rajši, ker smo hoteli grede obiskati starega znanca z naših letovanj v Lovranu, gospoda dekana Vidava v Rodiku. Ta go spod namreč tudi vsako leto išče ob morju olajšave proti svojemu hudemu bronhitisu. Ob osmih smo odrinili in bili čez dobro uro

že v veži župnišča v Rodiku. Nikjer žive duše. Zakličem. Zgoraj se nekaj oglasi in potem počasi prihaja po stopnicah. Kako iznenadenje, ko zagleda gospod pred seboj koroške znanec!

„Joj, prišli ste v bolnico! Jaz sem bolan, moja 81-letna gospodinja bolna že mesec dni v postelji! Ti si pa zdrav, 99% zdrav, jaz pa 99% bolan!“

„Potem je pa dobro, da imamo zdravniška seboj!“ In res g. doktor se kar loti zdravniškega posla: pelje gospoda malo v stran ga preiskuje, posluša dihanje, tipa žilo itd. Kakor nam je pozneje povedal, g. dekan res ni v dobri koži. Še bolj bolesten vtis pa je naredil zato, ker je bil blede in hudo kosmat, neobrit. Kljub bolehanju pa je gospod zelo živahen. Zeleli smo, da sedemo na vrtu na klop in se pogovorimo, a g. dekan nam je hotel na vsak način gostoljubno postreči. Takoj sta stali na mizi dve steklenici izbornih vin in pecivo, potem pa je ročno skuhal črno kavo. Občudovali smo njegovo kuharsko spretnost. Povedal nam je, da je že v mladih letih v počitnicah doma kuhal, zdaj pa ga bolezen gospodinje sili, da kar sam suče kuhavnico.

Vrt ima še kar dobro oskrbovan. Z vrta smo videli tudi eno posebnost: na kameniti strehi stolpa raste breza, 2—3 metre dolga

IVAN CANKAR:

Signor Antonio

Prišel je v Borovje in si postavil ob glavni cesti krasno hišo z balkonom in verando. Lipe je nasadil pred njo in čudovit vrt okoli. In vsak dan so prihajale imenitne kočije in signor Antonio je sprejemal svoje goste, — elegantno gospodo s tujimi obrazi in belimi rokami.

Imel je signor Antonio dve lepi hčeri, — podolgastrih, bledih lic, velikih ponosnih oči in valovitih las temno kostanjeve barve. Obleženi sta bili v črno in hodili sta s tistim plemenitaškim korakom, kakor ga more imeti samo Italijanka. Ali te oči, te velike, ponosne oči so gledale mrtvo in dolgočasno, kakor da se spominjajo samo še nejasno nečesa lepega, razkošnega, kar je minilo že pred davnim, davnim časom.

Antonio je bil človek velike, vitke postave; črte njegovega obraza so bile ostre in energične, ustne tenke, gladko obrta brada, nenavadno trda in dolga; v očeh je ležalo nekaj prezirljivega in visokega, a obenem mehkega in prostodušnega; ravno, ploščnato čelo brez gub je prehajalo v svetlo plešo, na temenu in za senci pa so se vili kodrast, že nekoliko osiveli lasje.

Po Borovju so govorili o silnem bogastvu Antonijevem, o njegovi trgovini, razširjeni po vsem svetu.

In vse Borovje je prišlo v veliko zadrego, kakor da se je dogodila povsem navedna, a vendar sitna, naravnost nespodobna stvar, katero človek ne ve, s kakšnim očesom bi jo pogledal... Treba je z ljudmi občevati, — kaj mislite?

Pride človek, ki povzdigne lahko že s samo svojo prisotnostjo ves okraj do izrednega ugleda, treba se mu je približati, treba ga je negovati in navezati nase, kolikor je mogoče. — A signor Antonio, — njegova dolžnost bi bila, da se odkrije in pozdravi, kadar stopi v tujo sobo, da se nasmehlja svojim sosedom in živi z njimi, kakor je to navada. Toda na vso nesrečo se on te svoje dolžnosti ni zavedal. Nikogar se ni ogibal, — kadar je prišel slučajno v družbo, leglo je v zrak nekaj ledene in konvencionalnega. Vsakomur se je zdelo, da mu je neznana sila sklonila vrat in položila na obraz ponižno, molčečo, vljudno se smehljajočo krinko; Antonio je sedel za trenutek med njimi, lahko in elegantno, s svojim mirnim, aristokratskim obrazom; a ko se je poslovil s sočutnim smehljajem na ustnih, spogledala se je vsa družba in molčala... Tako se je zgodilo na plesu, ki ga je bila priredila borovška čitalnica. Sedeli sta v dvorani obe hčeri gospoda Antonija. Pristav je plesal z Almo, ali njegovo telo je postalo hipoma nerodno in okorno, prišla mu ni na misel niti najmanj-

4

in za pest debela. Nekoč je pač veter zanesel na streho v špranje med kamni brezovo seme. Tam je dobilo toliko vlage, da je vzkliklo, pognalo, razvilo korenine v streho. Treba bi jo bilo odstraniti, ker bodo korenine sčasoma s svojo naravno silo razganjale kamenje in bo razpoka začetek zrušitve strehe. A kako jo odstraniti? Od znotraj skozi zid nemogoče, treba bo zunaj postaviti ogrodje do te višine. Morda bi mogli z brizgalno na brezo nabrizgati jedko tekočino, ki bi drevesce zamorila, da se posuši. Vsekakor bo to drevesce na stolpu faranom še delalo skrbi in povzročalo stroške. Vendar se zdaj še lahko ponašajo, češ:

Nikjer na svetu tega ni,
kar imamo mi:
da nam vigredi stolp ozeleni!

Po gladki cesti, ki jo pa tudi mestoma popravljajo, smo do poldneva dospeli v Postojno, po okrepčilu odbrzeli proti Ljubljani, v St. Vidu pa sva g. doktorja Mateja zdravega in zadovoljnega vrnili njegovi ženi. V Kranju sva spet obiskala mojega nekdanjega profesorja dr. Alfonza Levičnika, ki je 95 let star, a na umu še tako čil in veder. Ker je bil zaradi dela ljubeljski predor zaprt, in nisva hotela avta mučiti čez strmine prelaza, sva ga usmerila proti Jezerskemu vrhu in sva preko Železne Kaple in Apač dospela domov.

Tak je bil najin binkoštni izlet: lep, a prekratek! Upava pa, da se na jesen spet podava tja dol — na južno sonce in v morje!

ša beseda, njegova lica so se podaljšala in oči so gledale začudeno in v zadregi; ko je stopil v drugo sobo in naročil čašo piva, brisal si je potni obraz in stresel z glavo.

„Vrag vedi, — ti ljudje ne spadajo tu sem.“

Par stolov je zaropotalo in ozrli so se vanj od vseh strani; čutili so, da je izgovoril besedo, ki je ležala vsem že davno na jeziku. Dame so šepetale na tihem in si hladile s pahljačami vroče obraze; dacarka pa je izgovorila glasno, da jo je slišalo pol dvorane:

„Nespodobno... nesramno...“

Kaj da se je zgodilo tako nespodobnega in nesramnega, bi ne vedel nihče natanko povedati, a kljub temu so se strinjali z ogorčeno damo, in notarka, ki je sedela deset korakov od nje, ji je celo pokimala z glavo...

Ne dolgo, — in krasna hiša Antonijeva je stala ob cesti pozabljena, kakor ograjena z zidom. V veliki črni kočiji sta se prikazali včasih Alma in Vera z bledimi lici, sanjavi očmi in v tesno zapetih, temnih toaletah, — dve začarani kraljici iz starodavnih pravljic. Signor Antonio je sprejemal svoje goste iz daljnih krajev in njegov obraz je bil plemenitaški, tuj in hladen, kakor nekdanj... In na vrtu je cvetel gozd rdečih rož in opojno duhtečih lilij in lipe so šumele.

Prišli so nenadoma in kdo ve odkod gostobradati ljudje z ostrimi nosovi in lokavimi očmi; signor Antonio jih je sprejemal ter se zapiral z njimi v svojo pisarno. Po Borovju pa je šuštel skrivnostno, kakor šušti jesenski veter po gozdu. Od samega silnega začudenja so si izmišljali na vseh koncih in krajih čudovite bajke... Kako je zapravljal svoje bogastvo, kakor kak knez, kako je zidal prekrasne palače po mestih in vile ob morju, kakšne imenitne gostije je napravljval svojim prijateljem, kako je posul toalete svojih hčera z biseri in demanti... In čez noč je prišel strašen polom, — kakor da so se vtopile vse njegove ladje, da so mu pogorele do tal vse palače, da so zvoledene v istem trenutku vse njegove genialne špekulacije; ... in zlato se je spremenilo v prah... Kam si prišel, signor Antonio? — Signor Antonio, — kje imaš svoje prijatelje? A na njegovem obrazu se ni spremenila niti najmanjša črta; ostal je celo prezirljivi smehljaj na ustnih... Borovje tega ni moglo razumeti. Ustne njegove bi se morale stisniti še bolj, lica splahneti, oči bi morale gledati motno in megleno izza zardelih trepalnic...

„Ah, signor Antonio... da se je moralo to zgoditi...“

Notar je bil začutil v svojem srcu hipoma neko posebno sočutje in njegov glas je bil mehak in zategnjen. Hotel je stisniti roko „ubogemu signorju“, a Antonio je privzdignil obrvi in njegove oči so pogledale tako tuje, hladno in začudeno, da se je notar nerodno priklonil in jecjal par nerazumljivih besed.

„Oprostite... hotel sem samo...“

O jasnem večeru, — luna je sijala prav sredi neba in veter je pihal od juga, — odpeljala se je v hitrem diru kočija izpred hiše Antonijeve. In v kočiji je sedel signor sam in njegovi dve lepi hčeri; njune oči, te velike ponosne oči, — so gledale mrtvo in dolgočasno, kakor da se spominjajo samo še nejasno nečesa lepega, razkošnega, kar je minilo že pred davnim, davnim časom...

Na vrtu je trepetala demantna mesečina in bujno razcvele, polovenele rože so se priklanjale in razpadale; neke daleč se je oglasil slavec in v tistem hipu so zašumele lipe ob cesti, kot da se jih je dotaknila brezobzirna hladna roka.

Pri oknu je slonel žid Abraham Lewy in gledal za kočijo...

Pločnik je bil opaljen od vročega južnega sonca in celo pred kavarno, v senci platnene strehe je bilo neznosno soparno in zaduhlo. Dolgi, suhi natakari je stal ob vratih in gledal brezobzirno predse z motnimi, vodenimi očmi; za mizami je sedelo par gostov s potnimi obrazi in mokrimi, sprijetimi lasmi. Zopern duh je prihajal od mornja, ki je ležalo v pristanišču leno in črno, kakor temno olje. Ljudje so prihajali mimo v lahkih, razgaljenih oblekah, z rjavimi lici in polodprtimi usti.

Moj znanec Krišpin je držal v roki „Novo prešo“ in se mučil z uvodnim člankom... Ponavljal je zase polglasno: — „Gleichberechtigung... Gleichberechtigung... Freche Angriffe auf die Verfassung...“ a videlo se mu je, da ni razumel ničesar. Črke so plesale pred njegovimi očmi in trepalnice so mu lezle skupaj...

„Krišpin... vzdrami se, Krišpin, — in poglej za trenutek na cesto!“

Z akti pod pazduho, v obnošeni obleki in zamazani kravati je prihajal mimo signor Antonio. Res je bil njegov obraz upal in res so bile oči udrti, a vse črte so ostale iste; izgubile niso hladnega, plemenitaškega izraza in tenke ustnice so se vile ponosno in prezirljivo kakor nekdanj... To je bil signor Antonio in nihče drug, — signor Antonio, ki siplje demante krog sebe in zida plače. Sposodi si moderen frak, signor Antonio, in kakor nekdanj se ti bodo klanjale častitljive pleše in oči se bodo povešale pod tvojimi milostnimi pogledi!

Krišpin je gledal za njim in vzdihnil...

„Ali si bil tiste čase v Borovju?... Zdaj piše, — zdi se mi, da je pri nekem advokatu... da Boga, rad bi ga videl v pisarni; to telo ni ustvarjeno, da bi se kdaj sklonilo... Glej ga, kako hodi... Boga mi, to je knez... rojen knez...!“

„In njegovi hčeri?“

Njegovi hčeri?... Sprehajata se po korzu v črnih toaletah in molčita... Ti ljudje tudi tu sem ne spadajo; zdi se mi, da ne spadajo sploh nikamor...

Naslonil se je na mizo in zadremal; natakari pa se je oziral nanj s hrepenečimi, žalostnimi pogledi.

MARJETICE

Marjetice, marjetice
so s čarom me objele!
kot zorne so nevestice
vse v nežnih haljah bele.

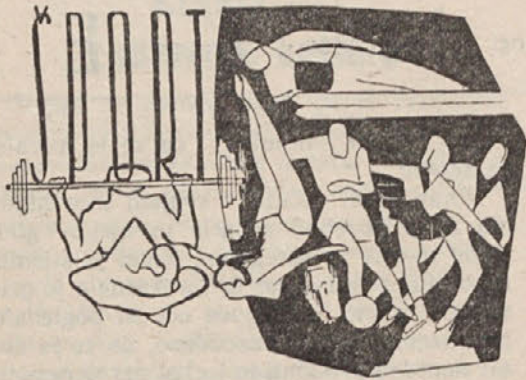
O, vse bi rada vzela, vse
mehko v naročje svoje;
v njem varno bi zasnivale
ko murenček zapoje.

Kresničice zdaj jim v nočeh
žarijo v svatovanje...
O, kmalu cvet bo strl na tleh —
vtope se v smrtno spanje.

Marjetice, marjetice
zdaj cvetejo vesele...

Joj, fant s koso na travnik
gre!

vse bojo, vse zvene...
M. H.

NOGOMET

Predtekme za Tokio

Vzhodna Nemčija — SZ 4:1

Za pravo senzacijo je poskrbela NDR v Varšavi. Tu je bila namreč tretja odločilna tekma med olimpijskima enajstoricama SZ in Vzhodne Nemčije. Pred 20.000 gledalci so porazili Nemci Ruse s 4:1 (2:0). Tako so si Vzhodni Nemci zagotovili vozno karto za Tokio.

Tudi Italija gre v Tokio

Italija se je brez posebnega truda uvrstila v finalni nogometni turnir tokijske olimpiade. Po izločitvi šibke Turčije in po zmagi v Rimu so Italijani premagali poljsko enajstoročico. Vsekakor so imeli Poljaki to

smolo, da so zabili lastni gol. Najboljši poljski igralec je nehote z glavo spremenil smer žogi v lastni gol. Tako je Italija premagala Poljsko z 1:0 (1:0).

DVIGANJE UTEŽI

Sovjetski dvigalec Jurij Vlasov je postal spet svetovni rekorder. V svetovnem triatlonu je dvignil 562,5 kg! Sovjetski dvigalec Golovanov pa je osvojil evropsko prvenstvo v polteški kategoriji. Dvignil je 480 kg. S tem rezultatom je izenačil tudi svetovni rekord.

KOLESARSTVO

Po 9. etapi Tour de France (izg. tur do frans)

Po Franciji je te dni steklo kolesarsko tekmovanje, ki je najzanimivejše in najtežje od vseh kolesarskih dirk na svetu.

Rumena majca je v zadnjih dneh zamenjala precej kolesarjev. Belgijec Van de Kerckhove jo je moral prepustiti Nemcu Altigu, ta pa jo je moral oddati v petek Francozu Grousardu, ki je najnevarnejši tekmelec slavnega Anquetila, ki velja za zmagovalca krožne proge Tour de France. V torek pa je oblekel rumeno majco Anquetil, ki je v spurtu zasedel 1. mesto. Ta 9. etapa je šla od Briancona do Monaca. Anquetil jo je prevozil v času 7:26:59.

ZDRAVNIŠKI VEDEŽ:

Človeško srce, čudo narave

Od vseh organov človeškega telesa je srce prešlo največkrat v ljudsko govorico, v umetnost, pesništvo in slovstvo. Srce velja za sedež dobrote in poguma. Dobrega tovariša ali zvesto prijateljico pozdravljamo kar „najprisrčnejše“. „Z vsem srcem“ sočustvujemo z iskrenim prijateljem ob njegovih nesrečah. O dobrotljivem človeku pravimo, da ima „dobro srce“. Pri vseh narodih je srce središče poguma in v športnem jeziku boksa pomeni „srčen biti“ toliko kot „neustrašen biti“. Človeku, ki ga ljubimo, prišepetavamo, da je naše srce njegovo.

Srce pa se uveljavlja tudi kot središčno ognjišče ljubezni. Naš pesnik dr. France Prešeren pravi v pesniški obliki, da je „ranjeno“ njegovo srce zavoljo neuslišane ljubezni. V eni svojih globoko občutenih ljubavnih pesmi prav otožno poje: „Srčne rane, prej neznane, meni spati ne puste“. Vse srčno veselje in vsa srčna tegoba izvira iz tega, ker je utripanje srca v svoji pogostnosti utripov odvisno od našega duševnega in telesnega razpoloženja. Pri večjih duševnih pretresih občutimo srce večkrat samo kot pospešeno utripanje srca, včasih kot žgoče bolečine, včasih pa tudi združeno s srčnimi krči, z občutki strahu ali z dušljivo tesnobo.

Koliko si domišljujete ljudje glede svojega znanja in svojih zmognosti! Če je tudi današnja tehnika opravila ogromno delo, zgradila stroje, ki nadomestujejo človeka,

nečesa pa vendar ne zmore: zabraniti niti porabo in obrabo strojnih sestavin. V tem pogledu je ostala narava s svojimi številnimi čudesi močnejša zmagovalka. Ona to zmore, n. pr. s srcem, ki se ne porabi in obrabi v doglednem času, če ga ne preobremenimo.

Zgradba srca, arterije in vene

Oglejmo si danes eno njenih čudes, t. j. srce. Ta, kot pest veliki, topi stožec je votel od znotraj in obstoji iz štirih votlin, in sicer iz dveh manjših in iz dveh večjih. Manjši votlini ali preddvora služita kakor kotli veterin pri brizgalnici požarne barambe za zbiralnik (rezervoar) krvi. Večji votlini ali prekati sta različno veliki in izrivata kri iz srca. Levi, večji prekat, ima mišičasto steno s premerom do 4 mm debelo. Srce polje kri skozi 2 krvna obtoka v vse telo.

Levi srčni prekat polje kri potom takozvanega velikega krvnega obtoka v najdrobnejše žilice ali kapilare, desni srčni prekat pa zanaša kri potom pljučnega krvnega obtoka v pljuča in po očiščenju nazaj v levi srčni preddvor. Potemtakem razločujemo dvoje vrst žil. Arterije ali žile odvodnice, ki se odcepijo iz glavne žile odvodnice ali iz aorte, ki odhaja iz srca. Po žilah odvodnicah teče kri, ki je bogata na kisiku, katerega organi telesa nujno rabijo za obstoj. Druga vrsta žil so vene ali žile dovodnice, ki vodijo zopet k srcu nazaj,

in sicer se steče vsa venozna kri po spodnji in zgornji zbiralni žili dovodnici v desni srčni preddvor. Kri, ki teče nazaj v srce, je nasičena z ogljikovo kislino. Iz desnega srčnega preddvora prehaja kri v desni srčni prekat in od tod po pljučni žili odvodnici v pljuča, kjer se arteriolizira, t. j. odda ogljikovo kislino in prejme kisik. S kisikom osvežena kri se zopet vrača po pljučni žili dovodnici v levi srčni preddvor, oz. v levi srčni prekat in kroženje krvi se začne znova.

Če je prerezana arterija, a. j. žila odvodnica, brizga kri sunkoma iz žile v ritmu srčnega utripa; iz vene t. j. iz žile dovodnice pa kri samo mirno teče.

Med preddvoroma in prekatoma so ventili podobne jadraste zaklopnice, pri odhodu velike prsne žile odvodnice ali aorte ter pljučne žile odvodnice pa zapaste zaklopnice. Vse te zaklopnice zadržajo, da kri ne steče nazaj. Srce uravnava svojo utripalno silo po potrebi. Z umnim izkoriščanjem čim boljše srčne avtomatike lahko dosežemo vrhunske uspehe. Mislimo na kmeta, ki koraka v točno določenem ritmu in končno prehiti vse, ali na znamenitega tekača Nurmija, ki je svoj tempo pospeševal zgolj po uri in nikdar po svojem nasprotniku tekmeču. Zato je tudi vedno zmagoval, ker je izkoristil vprav najboljšo avtomatiko svojega srca. V nasprotju pa je takozvani končni spurt t. j. povečana brzina pri tekmi vseh vrst malo pred ciljem. Pri tem povečajo športniki brzino mnogo prehitro in začnejo zato naenkrat loviti sapo in se zrušijo v največ slučajih popolnoma onemogli na tla. Tako pretirano povečanje srčnega delovanja ima za posledico

Podivjana mladina

Ze rimski satirik Persius se je bridko norčeval iz „zlate“ mladine, ki je dneve prespala, ponoči divjala. Živela je brez dela, na ramenih staršev in počenjala razne bahaške neumnosti, samo da bi javnost opozorjala nase, kako je nevsakdanja in napredna. Take zlate mladine, ki je sebi kradla zdravje in poštenje, bližnjemu pa čas in denar, ni manjkalo tudi v poznejših stoletjih, vse do danes.

Vprašanje tega mladostnega izživljanja je pa začelo skrbeti vzgojitelje in sociologe posebno zadnje mesece, ko so se pojavile v Angliji in Ameriki tolpe fantalinov, ki se hočejo uveljaviti z bedastim nastopanjem, pretepanjem, s posebno nošo in s hrupnim dirkanjem motociklov.

Mladi fantje in dekleta med 15 in 20 letom, ki pravijo, da so naveličani običajnega življenja, se združujejo v posebne tolpe. Najbolj zloglasni sta v Angliji tolpi z imeni „Mods“ in „Rockers“.

Tolpa ene vrste

Prva beseda pomeni fanta, ki je po modi; namreč po modi in načinu življenja, kot si ga v svojih praznih glavah predstavljajo pripadniki tolpe „modsov“. Pravi „mod“ njuha tobak, je obut v čevlje z visokimi petami, nosi srajco pestrih barv, po vrhu pa žensko jopo z rdečo podlogo in torbo preko ramen.

Množična mladinska norost je zajela v prvi vrsti dijake, vajence in sinčke premožnih družin. Vsak od teh ima tudi svojo „bird“ ali prijateljico, ki se prevaža z njim na „vespah“ od enega do drugega plesišča; to pa mora biti zakajeno in umazano, najrajši v kakem podzemlju. Tam premlevajo zeleni pobje in punčare svoje neslanosti in volijo za častne člane tolpe tiste, ki pogrutajo kak nevsakdanji podvig. Tako je tolpa „modsov“ za Binkošti sklenila, da napade kopališče okrog Margata in Folkestone in da tam vse razbije. Zakaj? Samo zato, da uganja vandalizem in da pokaže, da ni „vsakdanja“.

Divjaki druge vrste

Na kraju svojega junaštva so pa „modsi“ naleteli na svoje tekmece „rockerje“, svoje „smrtne“ sovražnike. Ti so izrezani iz tršega lesa in globoko zaničujejo „modse“, češ da so slabi in meščanske gliste. „Rockerji“ (beseda pomeni zvijati se) se pri hoji gugajo in poplesujejo kakor njih vzorniki, tisti štirje „beatniki“, ki se med bobnanjem in kričanjem zvijajo na odru kot udarjeni od boleznih svetega Valentina. Nosijo ozke plave hlače, usnjene jopice z mrtvaško lobanjo in dirkaške čelade. Vsak ima tudi težko motorno kolo, ki mora ro-

tako imenovano „športno srce“, t. j. povečano srce. Normalni srčni utrip obstoji v tem, da se srce skrči in izrine kri, ko pa zopet ohlapne, sesa kri, ki priteče nazaj, zopet v srce — vse brez zlih posledic. Pri prekoračenju meje srčne prožnosti vprav s pretiranim povečanjem srčne delavnosti pride pa do raztegnjenosti in razširjenosti srca, kar rabi včasih dalj časa za ozdravljenje. Znani ameriški plavač Johnny Weissmüller, ki je v filmu nastopal kot Tarzan, je zbolel zaradi prekomerne obremenitve srca pri plavanju za posledicami zatezanja srca in bil tako primoran opustiti plavanje za leto dni.

(Dalje prihodnjič)

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 6. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Nocoj pa, oh, nocoj... Slovenske pesmi. — 10 minut za športnike... 8 športnih igrišč poroča Mirko Bogataj. — 18.00 Za našo vas piše Blaž Singer. — TOREK, 7. 7.: 14.15 Poročila, objave. — „Trdoglava Traudi“. Igrajo gojenke gošpodinjske šole v St. Jakobu, letnik 1963-64. — SREDA, 8. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 9. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Dr. Metod Turnšek: Košnja. Narodopisna oddaja. — PETEK, 10. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače novice. — Mlada generacija. Dijaki in dijakinje Državne gimnazije za Slovence v Celovcu berejo iz svojega Dijaškega lista. — SOBOTA, 11. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Voščila. — 18.25 Na dom obušaj mi spomin... Z dr. Metodom Turnškom v Ločah ob Baškem jezeru. — NEDELJA, 12. 7.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Čemu ste v skrbeh, če boste še dobili „Naš tednik — Kroniko“ pri sosedu? Izpolnite to naročilnico in naš list dobite na dom!

Tu odrežite in pošljite kot tiskovino v kuverti na naš naslov:

Naš tednik — Kronika
Viktringer Ring 26
Celovec — Klagenfurt

Kot naročnik dobite naš list hitro in zanesljivo!

Naročilnica

S tem naročam list

„Naš tednik — Kronika“

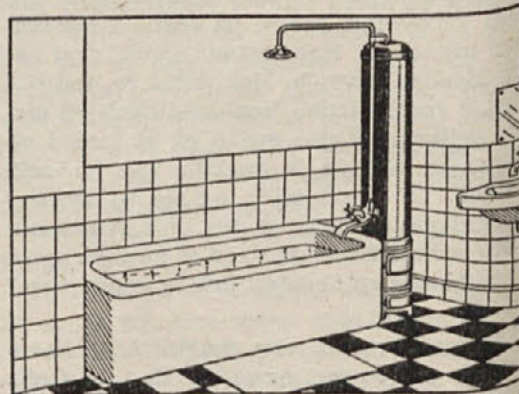
Naročnina znaša: za tuzemstvo polletno 40.—, letno 80.— šil. Za inozemstvo letno 6.—šil.

Ime:

Naslov:

Datum:

(Podpis)

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavlja

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281